

Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba
Published by the Lithuanian League of Canada

Authorized as
second class mail, Post Office Department, Ottawa
A D R E S A S:
7722 GEORGE ST., VILLE LASALLE, MONTREAL 32, P. Q. CANADA

Nr. 10 (359) KAINA 15 ct.

MONTREAL, 1954 m. KOVO-MARCH 10 d.

PRICE 15 ct. XIV METAI

Pasaulinė įvykių savaitė

VAKARŲ PUSRUTULIS SUSIRŪPINO GINTIS NUO KOMUNISTINIO IMPERIALIZMO.

Venezuelos sostinėje Cara case praėjusią savaitę prasidėjo Pan-Amerikos konferencija, kurioje Amerikos užsienio reikalų ministeris J. F. Dulles iš kėlė klausimą ir padarė pasiūlymą.

KAIP VAKARŲ PUSRUTULIUI APSISAUGOTI NUO KOMUNISTINIO IMPERIALIZMO.

Jis pasiūlytą rezoliuciją plačiai pagrindė. Jis nurodė 15 valstybių, kurios, patekusios į sovietinę orbitą, neteko laisvės ir nepriklausomybės. Visi komunistų agentai dirba tiksliai Maskvai. Jie disciplinuoti ir gyvybė už tai atsako. Siekdamas savo tikslų, jie viskam patai kauja ir kursto bet kokių pagindų: kur galima, kursto nacionalizmą, kitur kursto religines neapykantas, trečiuoju — de dasi skriaudžiamųjų užtara jais, bet kai tikslai jie patenka į sovietų orbitą, tuojau padaromi vergais ir nutildomi, nes tam tikslui Maskva naudoja milžinišką armiją, ginkluotą patrankomis, tankais ir automatais.

DABAR PAGAUTOS INSTRUKCIJOS

Amerikos ir Brazilijos komunistams. Jie yra įpareigoti griauti santvarką Amerikoje, o Brazilijoje įsakyta padaryti perversmas ir nuverstti žmonių išrinkta vyriausybė ir demokartinė santvarka. Dėl to Vakarų pusrutulis negali būti ramus ir neveiklus.

Pasaulinėje politikoje šiuo metu gana tylu.

LAUKIAMA KONFERENCIJOS ŽENEVOJE,

kurioje pirmą kartą tarptautinėje arenoje išplaukia komunistinė Kinija. Už sutikimą, kad joje dalyvautų Komkinija, Dulles gavęs iš kongresmanų pylos... Bet Molotovas Kremliuje galėjęs pasigirti savo laimėjimu Berlyno konferencijoje.

Susirūpinimas saugumu ne išvengiamai kyla. Amerika mata, kad susitarė dėl taikos su Rusija negalima. Ši ruošiasi užkariauti visą pasaulį. Todėl, be Atlanto pakto, kuriuo saugoma Europa, be atskirų susitarimų su Ispanija, tvirtu ir kalavimu, kad Prancūzija rati

ANTRASIS BALFO PRANEŠIMAS MIGRACIJOS REIKALAMS.

Artimoje ateityje turi prasi dėti tremtinių vykimas iš Europos į Ameriką pagal naują imigracijos įstatymą „Refugee Relief Act of 1953“.

Valstybės Departamentas leido kai kurioms Amerikos šalpos organizacijoms, galinčiom pakelti turtingą atsakomybę, dalyvauti migracijos vykdy me ir teikti savo patarnavimus.

Sponserius, pavedęs atvyks tančio migracijos bylą vykdyti kuriai nors šalpos organizacijai teturi parūpinti tiksliai dar bo įstaigos — U. S. Employment Service — pažymėjimą, kad atvykusiam nebus kliūčių numatytam darbui gauti. Visų kitų dokumentų pateikimas kvietėjui atkrinta.

BALFas artimai bendradarbiauja su visomis didžiosiomis Amerikos šalpos organizacijomis ir tarpininkais tiems, kurie nori, kad kviečiamoji tremtinio reikalingi dokumentai būtų sudaromi per bet kurią nors šalpos organizaciją, pavyzdžiui: War Relief Service — National Catholic Welfare Conference (NCWC), Church World Service (CWS), National Lutheran Council (NL

KAIP KENCIA ISTREMTIEJI MŪSŲ TAUTIEČIAI?

Mūsų tautietis V. Letaitis Vilniaus kalėjime patyrė ir apie kitus ten laikytus lietuvius. Ten buvo uždarytas kunas Rimkevičius, buv. Veiverių klebonas, o vėliau kunų seminarijos Vilniuje lektorius, buv. Kr. Aps. M-jos ref. T. Vaitiekūnas, stud. Žukaitis, Vaitkus ir visa eilė kitų. Kai kurie iš jų buvo labai žiauriai sumušti. Lukiškio kalėjime sargai savo tarpe kalbėjo lietuviškai, bet jie suimtiesiems buvo labai žiaurūs.

Apie rašytoją Borutą.

Vilniaus kalėjime lietuviams teko užteiti pėdsakus, kaip rašytojas K. Boruta keikęs Cvirką. Suimtieji papasakojo, kad Boruta, kurio dabar tremty platinami raštai, buvo 1948 m. nuteistas 10 metų. Teismo salėje Boruta laikėsis vyriškai ir pareiškęs, kad jis negalys apgauti nei pats savęs, nei savo tautiečių. Jis negalys eiti kartu su bolševikais, nes visa, kas jį daroma, yra neteisybė, ypač kai kalbama apie laisvę ir gerą gyvenimą. Boruta prašė bolševikinį teismą, kad jam leistų išsišnekti. Teismas leido. Teismo posėdy dalyvavo daug visuomenės veikėjų, augusių partijos ir bolševikinio gyvenimo pareigūnų, o ypač daug atsilankė studentų. Pusę valandos Borutai pakalbėjus, palietus aktualiausias problemas iš kultūrinio gyvenimo, kaip rusai apgaudinėja žmones, sargybiniai teisme jam

reikėjo dirbti stovyklose, sudarytose iš 46 tautybių žmonių. Ten teko taip pat pamatyti kap. Šipailą, kuris papasakojo, kad ten esą ir daugiau lietuvių, tarp jų leit. Galvanauskas iš Šiaulių, buv. statybos technikas, leit. Lapasinskas ir kt. Fabrike „Serp i Molot“ teko dirbti su daugybe kitų. Ligo ninėje per dieną mirdavo po 50—60 žmonių — ir tai daugiausia iš bado.

Vorkutoje mūsų tautiečių Letaičiui teko išdirbti apie 8 mėnesius. Dirbti teko prie 35 laipsnių šalčio po 10—12 valandų, o neišdir busieji reikalingų normų te gaudavo valgyti tik iš vad. trečio katilo — t. y. sumažintą maisto davinį: 40 gr. duonos, truputį košės ar sriubos be riebalų ir mėsos.

Žiaurios sąlygos buvo ir Donbaso stovyklose, Ukrainoje. Čia net žiemą reikėdavo iš kasti prie stipriausio šalčio 3 kub. metrų sušalusios žemės. Nuo nežmoniškų sąlygų belaisviai mirė kaip musės.

KL B MONTREALIO APY LINKĖS SUSIRINKIMAS.

buvo sušauktas kovo 7 d. Dalyvavo apie 60 asmenų. Pirminkavo A. Lapinas, sekretoriavo K. Toliušis. P. Valiulis perskaitė praėjusio visuot. susirinkimo protokolą. Senosios v-bos darbu padarė pranešimą pirm. inž. L. Balsys. Jis suminėjo, kad v-bai teko pradėti darbą iš pradžių. Iš nuveiktų darbų suminėjo įsteigimą TF skyriaus, šalpos komiteto, vaikų stovyklos suorganizavimą, padedant skautams, šeštadienių mokyklų įsteigimą (kun. J. Kubilius, kalbėdamas Sv. Kazimiero salėje, minint Vasario 16, suminėjo, kad jis įsteigęs ir tam tikslui paaugokę 400 dol. savo pinigų), minėjęs mū bei švenčių ruošimą; p. Žmuidzinas, vykęs į Čikagą, buvęs įgaliotas dalyvauti Amerikos Lietuvių Kongrese (čia tenka pataisyti, kad NL buvo rašyta, jog Bendruomenė ne siuntusi atstovų, — tuo patai somas šis nežinojimas, kuris tikslai dabar paaiškėjo). Kasos stovis taip pavaizduotas:

Saldo iš 1953 m.	83,56
Liet. S-gos likvidacijos likutis	7,74
Rinkliava AV 29-6	28,25
Solidarumo mokesčio iš 67 asmenų.	242,00
Vasario 16 aukos ...	409,94
Rugsėjo 8 d. pajamos 305,69	
Kar. šventės pajamos 195,97	
Bažn. konc. pajamos ..	18,00
Neįvyk. loterijos paj. 91,00	
Viso pajamų	1382,18

Šveicarijoje. Bet jo įgaliotiniai veiks prie Amerikos konsulatų, išduodančių vizas tremtiniais ir jie vietoje tvarkys paskolų reikalus.

BALFo Centras.

p. EDITH THOMSON

ir

p. PETRĄ MARKAUSKĄ,

sukūrusius šeimos židinį,

Sveikina J. ir P. Baltuonius, Montreal.

Žinios iš VLIK'o

GERAS VILTIS NEŠANČIOS ŽINIOS.

Jų mes išsiilgę. Nors ir atrodo, kad dienos labai sunkios, bet vis dėlto, per tirštus vergiją bandančius nešti debesis, jau skverbiasi šviesūs laisvės spinduliai, kurių šviesoje gali ma puoselėti gražesnes viltis. Šie metai ypač ryškūs kaip tylos nuplovimo metai.

Europa visu balso stiprumu prabyla apie laisvę ir pavergtas tautas. Ypač stipriai, aiškiai ir atvirai šiemet paminėta Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena — Vasario 16. Galima sakyti, kad visa jautresnė objektyviai tiesiai Europoje aiškiai pasisakė, kad

Lietuva turi būti laisva

ir kad okupantui pavergėjui ne vieta Lietuvoje. Taip pasisakė Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Vatikano ir kitų valstybių laisvi radijo fonai drauge su Laisvosios Europos radijo fonu, kuriuo lenkai apie Lietuvos laisvę kalbėjo net 3 kartus.

Mus taipgi paseikė žinios apie Amerikos ypatingą dėmesį pavergtoms tautoms ir jų valstybėms. Tai geros žinios. Tačiau mus nemaloninau nu teikė torontiško laikraščio „T. Ž.“

PIRMUTINIS POŽEMINIS TRAUKINYS.

Kanados pirmutinis požeminis traukinys pradės veikti Toronte kovo 30 d. Iš šios 60 mil. dol. sistemos laukiama, kad ji palengvins susisiekimo sunkumus Ontarijos sostinėje. Jos didžiausias kapacitetas bus 40.000 keleivių kas valandą ir kiekvieną pusę. Traukiniai, vie nos rūšies susidės iš 6 vagonų ir keliaus dvi su puse min. ats tuma.

104 vagonai kainuoja 8 mil. dol. Stočių turima žemės paviršiuje ir požemyje. (C. S.)

NEO-KANADIEČIAMS KONCERTAS

Kovo 24 d., Toronto Mos sey Hall salėje įvyks koncertas, kuriame dalyvaus tam tikras skaičius neo - kanadiečių muzikos pasaulio žvaigždžių. Šio koncerto tikslas yra surinkti pinigų New Canadians Services Association of Ontario išlaikymui. Ši grupė, kuri turi savo vyriausią būstinę 415 Jarvis Street, Toronte, pašvenčia visą savo energiją padėti neokanadiečiams.

Vakaras bus ypatingai iškilmingas, nes jaunos moterys bus apsi rengusios spalvingais tautiniais drabužiais. Bilietų galima gauti New Canadians Services įstaigoje 415 Jarvis St., Toronte (Telefonas RA 5581) nuo 1 iki 4 val. popiet iki kovo 13 d., nuo kovo 15 d. tik Massey Hall teatro kasoje. (CS).

BALTŲ FEDERACIJA TORONTE.

1. Kovo 1 d. posėdyje nu tarta šaukti Baltų Federacijos generalinį susirinkimą kovo 26 d. 8 val. v. Trinity Church, 617 Sherbourne St.

Dienotvarkėje numatoma: Metinis pranešimas, rinkimas naujo prezidento ir diskusijos dėl tolimesnės veiklos. Eina rotacinė tvarka Baltų Federacijos pirmininkavimas naujiems darbo metams tenka lietuviams.

2. Norimas pavasarį surengti trijų tautų dainų festivalis atidedamas į rudenį.

3. Nutarta prašyti visų trijų tautų organizacijų greitu laiku paskirti žinovų komisi jas svarstyti dr. M. Anyso su darytą Baltų Federacijos konstitucijos projektą. A.

negražūs prasimanymai

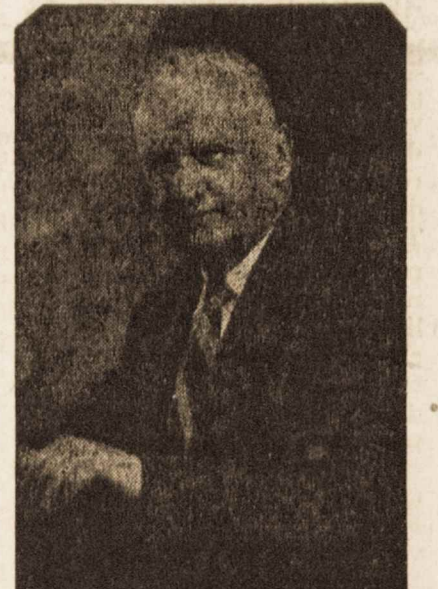
apie buv. Vliko narį p. J. Jakš-Tyrį. Visi VLIKo nariai, ne išskiriant net ideologiškai jam priešingų politinių nusistatymų asmenų, p. J. Jakš-Tyrį vertina kaip labai rimtą, sugyvenamą, gerai besiorientuojantį ir, kas svarbu, darbingą asmenį, sugebantį atlikti bet kokią jam pavestą uždavinį. Be to, visi žino, kad tai yra tikrai humaniškas ir sukalbamas vyras, turintis savo srovėje visišką pasitikėjimą. Jeigu jis iš VLIKo pasitraukė, tai yra objektyviai susidariusių aplinkybių priežastis, kuri jam neužkertą kelio ir grįžti ir užimti dar atsakingesnes pareigas. Todėl ne gražūs ir neteisingi „Tėv. Ži burių“ pasisakymai apie jį nieku nėra pateisinami ir atsiduoda liguistui fanatizmui.

Prisiminus apie VLIKą, galima pasakyti, kad

Vlike santykiai konsoliduoti

ir iš to laukiama geriausių, ko tikėtai galimi, vaisių. Vli kas plečia veiklą, planuoja naujas galimybes ir yra pasiryžęs padaryti visa, kas tikslai bus įmanoma. Tam vadovauja Vykdomoji Taryba. (hlj).

ERDMONAS SIMONAITIS PAKELIUI Į KANADĄ

Paskutinėmis iš Europos gautomis žiniomis Maž. Lietuvos Tarybos pirmininkas ir VLIKo narys Erdmonas Simonaitis kovo 8 d. laivu „Arosa Kulm“ jau išplaukė į Kanadą. Kaip žinoma Simonaitis lankysis visose didesnėse Kanados ir Amerikos lietuvių kolonijose su tikslu supažindinti ir atkreipti visų lietuvių ypatingą dėmesį į kovas, vedamas dėl vigos Maž. Lietuvos išlaisvinimo išvokiečių ir bolševikų. Taip pat numatoma, kad Simonaitis aplankys ir kai kurias Kanados ir Amerikos valdžios įstaigas.

Manoma, kad jis atvyks sekmdienį, kovo 21 d., popiet ar vakare. Simonaičio suikimui sudaroma speciali komisija iš M. L. B. D-jos ir kveistų organizacijų atstovų.

Maž. Lietuvos Dienos šventė Montrealyje įvyks ne kaip anksčiau skelbta sekmdienį, kovo mėn. 28 d., bet šeštadienį kovo 27 d. 4 val. akademijose Mont Louis aulėje Sherbrooko gatvės nr. 250 (tarp St. Lau rento ir St. Denis gatvių).

LIETUVIŲ DIENA.

Visų Kanados lietuvių dėmesiu pranešame, kad Lietuvių Diena bus rengiama šiais metais Toronte. Laikas, vieta ir smulkesnė programa bus pranešta vėliau. Savo sumany mus ir norą prisidėti prie Lietuvių Dienos rengimo prašome pranešti Toronto Apylinkės Valdybą.

LIETUVIAIS ESAME MES GIME...

IV.

Dabar lietuviškoji išeivija gyvena savo jėgų derinimo ir jungimo laikotarpį. Palengva gimsta seniai laukta viso pasaulio lietuvių organizacija — **Pasaulio Lietuvių Bendruomenė**. Kai paskirų pasaulio kraštų lietuvių baigs organizuoti savas bendruomenes, į Pasaulio Lietuvių B-nę, beliks vienas, bet pats reikšmingiausias, žingsnis.

Į klausimą, ar tokia tautinė bendruomenė pajėgtų išsilaikyti net šimtmečiais, atsakymą duoda žydų tautinės bendruomenės pavyzdys. Žydų tautai, netekusi tėvynės ir vieno tautinės kultūros židinio, išsilaikyti išsklaidyta pasaulyje beveik du tūkstančių metų. Išsilaikyti ji dėl nepaprastos ištikimybės savai tautinei kultūrai, kurios branduolį sudaro savita religija. Net praradę savo senąją tautinę kalbą ir kalbėdami skirtingomis kitų tautų kalbomis, žydai išliko kaip tautinė bendruomenė. Tiesa, anglini istorikas ir sociologas Ernst Barker nelaiko žydų net ir tautą, tikrai tikybine bendruomenė ir kultūra. Tačiau toji bendruomenė, porai tūkstančių metų praslinkus po jos išvairių iš tėvynės, atgavo ją vėl ir atkūrė joje savo namus — Izraelio valstybę.

Šiais samprotavimais lyg ir būtų atsakyti pirmieji du klausimai. Suprantama, išsklaidyti tosioms tautos kūno skeveldroms sunku sudaryti to kūno pakaitalą — tautinę bendruomenę už tėvynės ribų ir be ryšio su tėvyne. Mūsų lietuviškoji diaspora pasaulyje nėra taip gausi ir ekonomiškai stipri, kaip žydų diaspora. Mums stinginga ir tam tikrų būdo bei galvosenos bruožų, kuriais pasižymi žydai, tačiau mums ne stinginga savitų lietuviškojo charakterio savybių, galinčių būti ramsčiais tokios bendruomenės kūrybai, išsilaikymui ir ko-

vai už tėvynės ir tautos laisvę. Viena tokių lietuviškojo charakterio savybių yra **blaivus tikrovės supratimas**. Jis padėjo lietuviams kovoje dėl savo jo rašto, dėl savitos kultūros, padėjo ir kovoje už tėvynės laisvę 1918—20 metais, taip pat ir kuriant Lietuvos valstybę, jos ekonominį ir kultūrinį gyvenimą. Argi tas mąstyse nos blaivumas, sujungtas su aktinguoju idealizmu, nepadėtų mums sukurti visas sveiko tautinio organizmo dalis ir su burti jas aplink vieną pagrindinę idėją — tautinės bendruomenės idėją? Argi stigtume vienybės ir atsakomybės prieš istorijos sprendimus jausmo, kada neįstengtume galutinai baigti savitarpio kivičių, vienur kitur trukdančių tautinės bendruomenės kūrimą, stabdančių mūsų platesnius tautinio išsilaikymo užsimojimus ir atšaldančių silpnės dvasios tautiečius nuo tautinės talpos, net ir nuo tautinio bendravimo?

Kartą didysis mūsų patriotas Putvyas - Putvinskis išreiškė šitokią mintį: „Gal būt šimtas tūkstančių bet kurios tautos narių, susibūrusių aplink tikrai tautinį sveiką žiburį, turį daugiau paslėptos potencijos, negu trys milijonai arba jancijų savo fizinės sveikatos, blaivybės, doros ir nesirūpinančių savo sielos židinį“ (II jo raštų tomas, 56 psl.). Šie žodžiai labai iškalbingai byloja ir mus ypač dabar. Mūsų išeivija nėra gausi, milijonais narių skaitanti. Tačiau jos dvasinis pajėgumas, vienybė ir susiklausymas, jos paskirų narių idealizmas gali daug padaryti. Ypač daug ir įtemptai reikia dirbti, kad užtikrintume savo jaunųjų kartų lietuviškumą. Su šia mintimi mes prieiname prie trečiojo pirmiau pastatyto klausimo. Atsakyti į klausimą, ar galimas tautinis jaunosios kartos auklėjimas svetimoje kultūrinėje aplinkoje, jau bandėme kadaise „Aidu“ 1950 m. 9 ir 10 NNR-se. Atsakymas buvo teigiamas. Tačiau klausimas, kaip toks auklėjimas turi būti vykdomas, neatsakomas nei visu tokio dydžio, kaip šis, straipsniu, nei net keliais toliau. Šiam reikalui gali patauti tik platesnis rašinys, net visa knyga.¹⁾

¹⁾ Tokią knygą jau turime: per reitų metų lapkričio pabaigoje išėjo iš spaudos VLIKo Lietuvių vybės išsilaikymo Tarybos išleistoji knyga „Tautinis Auklėjimas Šeimoje“. Ją parašė šio straipsnio autorius. Knyga jau pradeda platinti per P. L. B-nės organus ir kt. įtaigas. Red.

Don Wright per radiją duoda choro koncertus.

SLA Gerovės Komitetas, kuris jau 20 metų gyvuoja, gerai susipažinęs ir su mūsų organizacijos darbais ir da bar siūlomais kandidatais į Pildomąją Tarybą, nusprendė kreiptis į visus SLA narius tokiu pareiškimu:

1) Dabartinės Pildomosios Tarybos nariai yra gerai visuo menei pažįstami, užsitarnavę vadinamo frontą?

Šiuo metu dar nedaug mato me guodžiančių prosvaičių politiniuose pasaulio akiračiuose. Piktasis pradai vis dar tebėra veržlus savo planingoje ofenzyvoje, o tos jėgos, kurios būtų moraline ašimi demokratiniam pasauliui, nėra nei ideologiškai vieningos, nei planingai, vien jau saugumo sumetimais, mobilizuotos.

Tačiau tikėjime Didįjį Teisingumą: lietuvių tautai, kaip ir kitoms pavergtosioms tautoms, nereikės tikstantme čiais neigti šimtmečiais laukti iki jos laisvės bus grąžinta ir jos namai, Lietuvos valstybė, bus vėl atkurti. Tam didžiam ir šventam tikslui turime sukaupti ir suderinti visas savo tautinės bendruomenės narių kūno ir dvasios jėgas. Kad tai mums sektųsi, reikia išlaikyti ir stiprinti savyje ir savo vaikuose tautinę sąmonę ir savi garbą. Reikia, kad taip mūsų laukiamas tiranijos žlugimo ir pavergtųjų tautų išlaisvinimo momentas būtų mums ir mūsų jaunimui didžiausio laimėjimo momentu. Kad to laimėjimo būtime verti, reikia nuolatinio asmeninio budrumo, savi kritikos (kritikos pačiam sau), susiklausymo ir pareigingumo (vengti tingaus „apsieis be manęs“ nusistatymo) ir daugelio kitų žmoniškųjų bei pilietinių dorybių. Visas šias dorybes apibendrina viena pagrindinė, būtinė — **ištikimybė tautai ir tėvynei**. Šios dorybės neturėtų gniuždyti ir naikinti jokie įsipilietinimai ir jokios priešais kos, kaip legalūs valstybinės priklausomybės ir ištikimybės aktai. Kovojančios dėl savo gyvybės ir kultūros lietuvių tautos narių sielose turi pastoviai skambėti:

Lietuviais esame mes gimę, Lietuviais norime ir būt! Tą garbę gavome užgimę, jai ir neturim leist pražūt!

ir SLA reikalus geriausiai perpranta.

2) Dabartinė Pild. Tar., atsižvelgdama iš vienos pusės į praktikuojamą priverstinį apdraudimą ir privačių kompanijų konkurenciją, išdirbo naujus apdraudimo planus ir pritaikė naujiems gyvenimo reikalavimams SLA darbą, kas ateti tyje dar labiau sustiprins šią svarbią visiems lietuviams organizaciją.

3) Dabartinė Pild. Tar. įreidė naują „annuities“ — senatvės pensijos apdraudą, grupinę apdraudą (draugijoms ir klubams), o taip pat draugybės apdraudą, tie nauji planai duos ir daugiau SLA narių.

4) Šią sudėtingą programą įgyvendinti ir dar labiau SLA sustiprinti, dar naudingesnį mums jį padaryti, gali tik tie patys žmonės, kurie visą šį darbą paruošė.

Štai kodėl SLA Gerovės Komitetas ir siūlo visiems SLA nariams vienbalsiai išrinkti tuos pačius asmenis, kurie dabar sėkmingai dirba.

Sutartinai ir vienbalsiai rinkime: adv. K. J. Kalinauską — prezidentu, P. Dargį — vice prezid., dr. M. Viniką — sekretorium, adv. K. Gugį — išdininu, Al. Devenienę ir J. Maceiną — izdo globėjais ir dr. St. Biežį — daktaru kvotėju.

SLA Gerovės Komitetas.

PAGUODA „KAMAROTAMS“.

Neseniai „Winnipeg Free Press“ įdėjo vedamąjį ryšium su Berijos šalininkų likvidacija. Čia patiekta statistika, kurią kiekvienas tikintis „kamaronas“ turėtų dėti į širdį ir mintinai išmokyti. Ten pasakytas, kad Londo „Sundy Times“ rūpestingai surinktomis žiniomis:

Devyni iš vienuolikos sovietų ministerijų kabinetų narių,ėjusių pareigas iki 1936 metų, buvo sušaudyti. Paskutiniojo vykdymo komiteto penki iš septynių prezidentų buvo sušaudyti. Keturiasdešimt trys iš penkiasdešimt trijų buvusių komunistų, kurie parašė 1936 metų konstituciją, buvo sušaudyti. Septynišiasdešimt iš aštuonių dešimties sovietų karo tarybos narių buvo sušaudyti. Nuo 1917 metų trys iš kiekvienų penkių sovietų armijos maršalų buvo sušaudyti. Visi Lenino pirmojo politbiuro, kitaip vadinamo „priešais“, nariai, išskyrus vienintelį Juozapą Staliną, buvo sušaudyti.

■ Sušaudytojo sovietų budo lio Berijos našlė ir visa giminė (viso 41 asmuo) uždaryti į Sibiro priverčiamųjų darbų lagerius. Berijos našlei įsakytavadinantis mergautine pavarde. Ji gavusi darbo lagerio raštinę.

SUKILIMAS VORKUTOJE

Pasaulinėje spaudoje ką tik baigėsi serija straipsnių iš Miuncheno, Vokietijoje, kur viena grupė grįžusi iš sovietų vergijos stovyklų Sibire, Brigita Gerland, aprašo sensacingą įvykį didžiausioje darbo vergų stovyklų grupėje, Vorkutoje, Sibire. Pasirodo, ten laikui bėgant buvo susidariusios dvi vergų grupės, iš kurių palengva išsivystė kaž kas panašaus į Mahatmos Gandi „pasyvaus pasipriešinimo“ sąjūdį.

Vorkuta yra viena didžiausių darbo vergų koncentracijų vietų Sibiro šiaurėje su apie pusę milijono vergų, išskirtųjų tarp 60 vergų darbo stovyklų, kurios „aptarnauja“ apie 50 anglies kasyklų. „Nor malus“ darbas čia 12 iki 14 val. per dieną prie 40 ir žemiau laipsnių speigo žiemą ir prie milijonų uodų vasarą, gūnant valgyti kad tik gyvybę metams išlaikyti.

Tų pusės milijono vergų tarpe būta labai daug jaunų inteligentų, daugiausia studentų iš Maskvos, Leningrado, Kijevo, Odesos ir kt universitetų, daugiausia 1937 metų „geracijų“ vaikų, Stalino išrėmtų po kruvinų „valymų“, daugumas tų pačių studentų užaugę našlaičiais valdžios prieglaudose arba „beprizorni kais“.

Nors ta grupė buvo nusmerktavidišiai 25 metams, tačiau ji atrodė „patenkinta“ savo likimu. „Pagaliau mes esame laisvi“, jie kalbėjo, tai yra laisvi kalbėti! Tai būta ypatingo Rusijos jaunimo sąjūdžio „Lenino mokinių“ grupės, kuri siekusi platinti rusų tautoje „tikrąjį Lenino žodį“. Kadangi Stalinui Leninas buvo pasidaryęs pavojingiausias „eretikas“, tad ir jo pasekėjai buvo tremiami į Vorkutą, kaip „valstybės priešai“.

Savo „naujo mokslo“ klausytojai studentai Vorkutoje radę kitą ypatingą vergų grupę, daugiausia moterų, čia vadina jų „vieuški“ arba „monaški“. Tai giliai tikinčios tremtinės, kurios ir vergijoje atkakliai spyrėsi prieš „sovietinį perauklėjimą“ ir savo baisylikimą lengvino maldomis. Tos moterys atkakliai priešinosi dirbti „valstybei“ sąžinės sumetimais ir po ilgų atkaklios kovos metų buvo pasiekusios to, kad jas stovyklų administracija buvo priversta skirti jų sąžinei leidžiamam darbui, tai yra tarnauti darbo vergams, stengiantis palengvinti jų ne žmonišką būklę.

Tokio „laimėjimo“ tos moterės pasiekė 1948 metais, kai buvo priversta šio kio ta vergų stovyklų reforma. „Lenino mokiniai“, pamatę, kad net pragare galima šis tas

laimėti, pradėjo patys veikti ta kryptimi. Pirmas jų siekis buvo pakeisti stovyklų administraciją padoresniais žmonėmis, pirmoje eilėje „brigadierius“, arba „dešimtininkus“ arba kaip ten vadinama „prorobus“, kurie yra patys vergai, bet jų pareiga yra kitus vergus skatinti ir varyti vis sunkiau dirbti ir daugiau padirbti. Išigyti administracijos pasitikėjimą, studentai pasiryžę patys dirbti visomis išgalėmis, ir įtikinti administraciją, kad blaivūs ir darbštūs studentai „prorobų“ pareigose yra naudingesni, nei latrai kriminalistai. Kur tik pavyko įstatyti savo žmogų, ten darbas pradėjo vykti sėkmingiau, gamyba pakilo, vergų užpas pagerėjo, ir administracija pradėjo skirti vis daugiau iš studentų rekomenduojamų asmenų. Iki 1950 m. padėtis tiek buvo pagerėjusi, kad vergai jau pradėjo tikėtis geresnės ateities.

Savo jėgoms sustiprinti studentai bandė suartėti su ukrainiečiais vergais, tačiau šie griežtai atsisakė su jais dėtis.

Pagaliau vergus pasiekė senasacinė žinia, kad Stalinas nebegyvas. Studentai pradėjo ruošti streikui. Streikuoti iki bus iškovota laisvė! Vėl kreipėsi į ukrainiečius, bet vėl be vaisių. Tik vienas įvykis viską staiga pakeitė studentams pageidaujama kryptimi, kai vienas ukrainietis užmušė vieną stovyklų enkavedistų šnipą ir pats buvo pagautas ir tuojau sušaudytas. Tos stovyklos 680 ukrainiečių sukilo ir jų maištas buvo žinomas daugumoje stovyklų tą pačią dieną. Studentai šoko veikti. Be regint suorganizuoti streiko komitetai, ranka rašyti atšiau kimai paplito šūkiu „Vergai“, jūs nieko neprarasite, tik savo pančius!“ Streiko organizatoriai pastatė sąlygas, kurios bū

Nukelta į 9 psl.

Ilgametis CBC pranešėjas.

Kaip kurėsi Kanadoje lietuviai

50. ANDRIEJUS STANKEVIČIUS 80 METŲ.

Be abejo, vienas savai mingiausių ir originaliausių senosios, gal — jau seniausios, kartos lietuvių ateivių Montrealyje yra mūsų tautietis Andriejus Stankevičius, kuriam su kaku jau 80 metų.

Jungtinių Amerikos Valstijų statistikos rodo, kad Amerikos piliečiai vidutiniškai gyvena 68 metus. Tai yra visų Amerikos piliečių gyvenimo amžiaus vidurkis. Tai, p. Andriejus Stankevičius vidurkį pralenkė. Bet mokslas įrodinėja, kad žmogus gali gyventi 150 metų. Jeigu žmogus neišgyvena 150 metų, tai jis pats kaltas: jis pats sutrumpina sau gyvenimą nenormaliai valgydamas, gerdamas, rūkydamas, dirbdamas ir kitais būdais. Žmogus tartum tyčia trumpina sau gyvenimą.

Jeigu A. Stankevičius suka ko 80 metų, tai, galima sakyti, kad jis išgyveno pusę amžiaus su kaupu. Jeigu išgyvens 100 metų, tai bus išgyvenęs du trečdaliai amžiaus. Mes jam linkime ilgiausių metų ir susilaukti amžiaus, kuris vadinamas „motuzaliaus“ amžium.

Visokių atvejų ir 80 metų išgyventi ne visiems sekasi, — todėl 80-ties metų sukaktuvi

ninką yra jau galimybė pasveikinti rimtomis amžiaus suka tuvėmis, kai kiti, besukubėdami gyventi, susilaukę jau 50 metų ir nesulaukę senatvės, jau skubinasi „atšvesti“ amžiaus suka tuves, lyg tai būtų įkoptas sunkiai įkopiamas kalnas...

A. Stankevičius man teko susitikti ir kalbėtis jau kelis kartus. Tiesa, jis pats prieš mane priėjo ir be ceremonijų pasisakė, kas esąs. Tiesa taipgi, kad jis tuščiomis nesikalba: jam rūpi tai šėrai, tai spauda, tai kiti reikalai. Ir, reikia pasakyti, kad dėl tų reikalų jis vis savo pokalbininką atakuoja.

Plačiau su Andriejumi Stankevičium, deja, man nepasisekė dar pasikalbėti. Kaip su seniau jau į Kanadą atvykusiu, tikrai būtų įdomu pasikalbėti, ir tokia galimybė tenka viltis, bet, kai 80 metų sukaktuvių proga jo buvo jau sveikintas ir pagerbtas, tai to nelaukiant tenka apie tai rašyti. Žinio mis pasinaudoju vieno suka tuvių pokylio dalyviu tai AV klebono kun. Dr. J. Kubiliaus, kuris spėjo kai ką daugiau su rašyti.

80 metų amžiaus ir koks stiprus! —rašo kun. Dr. J. Kubilius.—

1954 m. sausio mėn. 30 d. gražus būrys žmonių, susirinkęs pas Anastaziją Stankuvienę, atšventė Andriejaus Stankevičiaus 80 metų amžiaus jubilėjų. Šioje šventėje dalyvaavo jo žmona Elzbieta Prajeriūtė, dukterys Antanina, Elzbieta ir Ona ir visos būrys anūkuvienas senesniųjų lietuvių Montrealyje. Gimęs Lietuvoje, Skomskavalių kaime, Alvito vals., Vilkaviškio apskrityje, 1874 m. sausio mėn. 30 d. 14 vaikų

šeimoje, tėvo bajoro Tamošiaus Stankevičiaus ir motinos Magdalenos Inkračiūtės. Vos 20 metų sulaukęs, A. Stankevičius išbėgo iš Lietuvos į Vokietiją. Kelius metus išgyveno Prūsijoje, vėliau persikėlė į Hanoverį ir iš ten į Skotiją. Skotijoje, 1901 m. vedė Elzbieta Prajeriūtę ir 1911 metais persikėlė į Kanadą ir apsigyveno Montrealyje. Stankevičius šeima turėjo keturias dukteris: Antaniną, Elzbieta, Oną ir Agotą. Pastaroji mirė vos

11 mėn. sulaukusi. Trys kitos ištekojo ir gyvena Montrealyje. Vienas jo anūkas Renoldas žuvo prieš dvejus metus Korejos kare.

Andriejus Stankevičius gali daug papasakoti apie lietuvių įsikūrimą Kanadoje. Jis vienas iš pirmųjų lietuvių buvo, kuris persikėlė į šį kraštą. Jis sako, kai jis atvažiavęs į Montrealį ir apsigyvenęs pas Vaškiaus Point St. Charles. Ten tebuvę vos septynios lietuvių šeimos. Pirmiausiai jis buvęs išvežtas į Sidney Mine, bet iš ten tuoj pabėgęs, nes darbas buvęs sunkus ir pavojingas.

Montrealy, sugrįžęs iš Sidney Mine, pradėjo dirbti stiklinėje. Lietuvių bebuvusios 7 šeimos. Stiklinėje išdirbęs 2 metus. Po to perėjo dirbti į gazine. Bet darbai sustoję. Tada A. Stankevičius išvyko į Detroitą, iš kur grįžo tikrai 1931 metais. Detroito dirbo pielių fabrike. Tuo metu žmona su vaikais gyveno Montrealy. Sugrįžęs taipgi darbo Montrealy negavo, nes tai buvo depresijos laikai. Žmona gavo 40 metų darbo maišus. Deja, vaikų priežiūra nebuvo tobula, nes jaunesnieji turėjo priežiūrėti tai jaunesnius, — jie vieni kitus auklėjo.

Sugrįžęs į Montrealį, A. Stankevičius rado jau labai daug lietuvių, kurių privažia vo iš Lietuvos.

Andriejus Stankevičius prisimena, kaip Montrealy buvo statoma Šv. Kazimiero bažnyčia, kaip buvo steigiamas DLK Vytauto Nepriklaimingas klubas, kaip kūrėsi lietuviškos organizacijos. Bet, gal, bus proga apie tai dar plačiau pasikalbėti su A. Stankevičium.

Visokios kliūtys, darbai, pripuolami trukdymai ir klebonui kun. J. Kubiliui sutrukdė surašyti platesnes 80-ties metų sukaktuvinių gyvenimo, veiklos ir kovų žinias.

Reikia pasakyti, kad p. Andriejus Stankevičius yra spaudos mėgėjas. Jis yra senas „Nepriklausomos Lietuvos“ prenumeratorių ir skaitytojas. Galima pasakyti, kad spaudai jis stato reikalavimų, bet atsižvelgdamas į jos pobūdį. Pa vyzdžiui, jis niekaip negali su tikti, kad „Darbininkas“ — katalikiškas laikraštis — nus tojės spausdinti Evangelijas. Jeigu, greta to, p. Stankevičius skaito ir komunistinį „Laudies Balsą“, tai taipgi turi savo tikslų. Jis randa, kas tame ar kitame laikrašty jam patinka ir kas nepatinka ir dėl to atvirai pasisako.

Na, tikėdamiesi proga, kada galima bus plačiau apie Montreality lietuvių praeitį pasikalbėti, tuom tarpu palinkėsime jaunam 80 metų jubilatui sveikatos ir susilaukti maksimalaus žmogui amžiaus. (d. b.)

MIRĖ ANSAS BALTRIS.

Iš pavergtos Tėvynės pasiekė mus liūdna žinia, kad vėl vienas žymiųjų Mažosios Lietuvos veikėjų atsiskyrė su šiuo pasauliu: š. m. sausio mėn. 29 d. Kretingoje mirė Ansas Baltis.

Ansas Baltris buvo kilęs iš žinomos lietuviškos šeimos. Jo tėvas Ansas Baltris buvo pamokslininkas seniausioje lietuviškoje draugystėje, Senaja me susirinkime. Plačiai apke liaudavo jis Lietuvos miestus ir visur lietuviams skelbė evangeliją. Jau tais laikais Vo kietija sistemingai visoje Ma žojoje Lietuvoje varė germani zavimo darbą. Jo ir panašių lietuvių pamokslininkų šaukia mieji susirinkimai tuomet bu vo didžiausioji atrama prieš germanizaciją.

Sūnus Ansas, gimęs 1884 m. XII. 29 d. Letukuose, Kla ipėdos apskrityje ėjo savo tė vo pramintais takais. 25 me tus jis buvo laikrastininkas ir Mažosios Lietuvos atgimimo veikėjas. Redagavo „Apžval gą“, „Prūsų Lietuvių Balsa“ ir „Rytojų“. Bendraudariavo ir keliuose kituose lietuvių lai kraščiuose.

Iki 1923 metų velionio veik los centras buvo Tilžė. Ten bendrai su Vydūnu, Braku, Stikloriumi ir kitais su didži ausiu pasišventimu dirbo tau tinį darbą ir šalia to rėmė jis tikybiškąjį Mažosios Lietuvos lietuvių judėjimą. Po 1923 m. germanizatorių buvo privers tas palikti Tilžę. Toliau veikė Klaipėdoje iki sekančio jo iš trėmimo — nacių (1939 m.).

Priaugus jaunesnėms jėgos ms, kurios stoji į jo vietą, ve lionis perėmė Klaipėdoje sa vo tėvo dvasiškąjį palikimą. Jis tapo Senojo Susirinkimo pamokslininkas, tikybiškasis „Keleivio“ ir „Pagalbos“ ben dradarbis ir žymiai dalyvavo lietuvių evangelikų bažnytinia me išvadavime iš tų jėgų, ku rios stengėsi ir per bažnyčią lietuvius vokietyti. Jo namai Klaipėdoje pasidarė Maž Lie tuvos lietuvių surinkimiškojo ir bažnytinio judėjimo cent ras.

Ansas Baltris sugebėjo išju dinti grynai pietietinę, užsida riusią Mažosios Lietuvos vi suomenę į laisvesnį ir tautišk

kesnį gyvenimą. „Savo kelio nėmis po kraštą, laikydamas susirinkimus ir kartu keldamas bei žadindamas tautinį są moningumą, rado visuomenėje daug gerbėjų ir mylėtojų. Tai žinojo ir vokiečiai — naciai. Už ėmus jiems Klaipėdos kraštą (1938 m.), velionis buvo vie nas iš pirmųjų gestapininkų areštuotas ir pasodintas kalėjį man. Po to buvo atplėštas nuo savo šeimos, nuo savo na mų ir ištremtas iš Klaipėdos į Didžiąją Lietuvą. Apsigyve no jis Kretingoje. Skaudžiau siai velionio jautri siela pergy veno čia Sovietų okupaciją. „Repatriacijos“ metu 1941 metais vokiečiai — naciai siūlė jam grįžti į „savo namus“, tu omet atgauti ir iš savo žmo nelės tėvų paveldėtus turtus. Bet nenorėdamas nusidėti prieš savo tautinius įsitikini mus, atmetė šį pasiūlymą. Pa sirinko jis vargo ir skurdo ku nigo kelią. Išvykus kai ku riems ev. kunigams, stoji jis į jų vietą. 1941 metais velio nis buvo vyr. kun A. Vymerio, asistuojant kunigams Jonui Kalvanui ir Martynui Preik šaičiui įšventintas į ev. ilut. kunigus-diaconus. Prasidėjo sunkiausias ir pavojingiausias darbas. Bet ir antrą kartą užė mus sovietams tėvynę, velio nis nepasitraukė nuo savo kai menės. Anaipol, ypač pradžioje nepasitenkino vien Kretin ga, o vyko į Klaipėdą, Kretin gą, Plikius, Priekulę, Vana tas, Dobilus... skelbti paver g tiesiems išlaisvinimui — Evan geliją.

Velionio jautri siela, jo di delė meilė nuskriaustiems, savo kenčiančiai tautai ir tie sai, be abejo iš jo reikalavo paskutiniųjų jėgų. Ištikimas iki paskutinio atodūso savo tautai ir savo tėviškės bažny čiai, atsiskyrė su savo mylima žemele, Marija, gim. Naujo kaite iš Kaukėnų, Tilžės kraš to, su savo žymiai senesne se serim Urte Lokiene, žinomo pasiuntinio Kristupo Lokio žmona, palikdamas jas Kretin goje, su antra seserimi Trūde Trakiene, gyvenančia Čikago je, su plačia liūdinčia gimine ir su visa Mažosios Lietuvos lietuviškąja visuomene.

Albertas Puskepalaitis.

1954-uju metu sukaktuvinkai

Sausio 1 dieną suėjo lygiai 240 metų kai 1714 metais Ma žojoje Lietuvoje, Lazdynėliuo se, ties Gumbine, gimė garsu lietuvių pasaulinio masto poe tas novatorius — realistas Kri stijonas Donelaitis, buvęs lie tuvių evangelikų kunigu žy miai suvokietintoje Tolmkie mio apylinkėje. Donelaitis yra parašęs pasakėčių, progių cilėraščių, daręs muzikinius instrumentus, pats muzikavęs. Tačiau didžiausias jo kūrinys, nemirštamas jo paminklas yra idilinė jo poema „Metai“, ku rioje „Donelaitis aprašo ketu rius metų laikus — pavasarį, vasarą, rudenį ir žiemą, pavaiz duodamas gyvenimą tų laikų lietuvių baudžiauninkų, kuri uos spaudė vokiečiai dvarinink ai. „Metai“ yra nuostabiai puikiai parašytas kūrinys. Juo grožėjosi ir svetima tautai. Jis yra išverstas į kelias svetimas kalbas. Lietuviškų laidų jo yra jau kelios. Paskutinės lie tuviškas laidas iliustravo dail. Jonynas. Jo iliustruota yra iš leista ir prancūziška laida. La bai bus gerai, kad dabar, mi nint Donelaičio sukaktuves, bus pakartota paskutinė lietu

viškoji laida, kuri buvo tikrai graži. Jaunimui gi ypač yra patartina susipažinti ir pastu dijuoti šį nuostabųjį Donelai čio kūrinį. Donelaitis mirė To lmiškiemyje ties Goldape, 1780 metais vasario 18 dieną.

Lapkričio 24 dieną sueis 240 metų, kai Ilukštoje gimė Tomas Žebrys-Žebrovskis Vil niaus astronomijos observato rijos steigėjas astronomas ir architektas, pastatęs Lietuvo je kelias bažnyčias, parašęs mo kslinių traktatų su lietuviškais įrašais. Kaip matome, prieš 240 metų jau buvo lietuvių, kurie itini pasižymėjo moks lo darbais.

Birželio 29 dieną sueis lyg iai 200 metų kai Giedraičių Kosakovščiznoje gimė Juoza pasArnulfas Giedraitis, vysku pas, 1806 metais išleides „Lie tuviškas Evangelijas“, 1816 metais — „Naująjį Istatymą“, vertęs Tasso „Kupidoną“ į lie tuvių kalbą, parašęs lenkiškai lietuvių kalbos gramatiką, stu dijų apie lietuvių kalbą ir kt.

Siemet sueina 200 metų kai gimė poetas Rapolas Petras Aleknavičius, parašęs „Day nas“ arba „Dainuszkas“ ir kt.

Iš visur ir apie viską

PROF. J. KAMINSKUI,

Vasario 16 akto signatarui, ba landžio 10 d. Piliečių klube rengiamas pagerbimas. Kalbės V. Sidzikauskas, K. Bielinis, įvairių organizacijų atstovai. Naujosios Zelandijos L. B. nės Tarybos atstovų nepapras tas suvažiavimas įvyko sosti nėje Wellingtone sausio 3 ir 4 dienomis. Auclando lietu vių apylinkė išsirinko naują Apylinkės Valdybą. Pasiskirs tė pareigomis sekančiai: Pirm. C. Luitkus, išdininkas G. Pro cuta ir sekretorius A. Mitkevi čienė. Revizijos Komisija: Ci bulskis, V. Mitkevičius ir Pa lubinskas. Auclando Baltų Klube lietuvius atstovauja: Raudonis, Senkienė ir Procu ta. Iš US į Hamiltoną N. Z. vieniems metams atvyko mo kytoja Sofija Piežaitė. Dirba pedagoginį darbą. Hamiltone išbus iki Velykų. Vėliau vyks į salas. Į Auclandą atsišėlė ir apasigyveno savo nuosavuo

se namuose su šeima senas lie tuvis Vasilūnas. Auclande jau anksčiau gyveno senas lie tuvis Raudonis. Raudonis ak tyviai dalyvauja lietuviškam gyvenime.

Du prancūzų jūrų karinin kai nusileido po vandeniu iki 13.288 pėdų gylio. Tai pada rė jie Atlante prie vakarinių Afrikos krantų, 160 mylių nuo Dakaros. Jie pralenkė prof. Piccardo rekordą — 10.239 pė dų, — kurį jis buvo padaręs pernai Viduržemio jūroje.

Prasidėjus antram pasauli niam karui, kaunietis Martin Feige su savo žmona Rozmar naite, per Aziją ir JAV atvy ko Argentinon ir Buenos Ai res mieste įkūrė audimo fabri ką Royaltex. Susitaręs su Ang lijos audimo fabriku Perrotts, Leeds mieste veikiančiu nuo 1710 metų, direktorius Mar tin Feige jau antrus metus ar gentinoje fabrikuoja grynai

Spaudos baliaus metu, vasario 27 d., Montrealy išėjo spe cialus, bailiui tailytas, leidinys — Spaudos Antis. Čia de damos iš to leidinio ištraukos.

VORAS

Jei bendruomenės rinkimu ose dalyvavo mažas skaičius rinkikų, aišku yra kaltas oras. KLT skyriaus vasario 16-tosi os minėjime nebegalėjo pasiro dyti p. Žiziūno vedamas cho ras, taipgi buvo kaltas oras. Argi ne dėl oro kaltės nepasi sekė Katal. Moterų Draugijos blynų vakarienė? O kas kitaip galėtų išaiškinti p. Devenienės paskaitos metu žmonių negau singumą, jeigu ne to paties oro blogumų?

Taigi, oras kaltas visada. Orą pranašauti nėra jau taip sunkus uždavinys. Pavyz džiui, jei N. Lietuvoje apsinia ukia, tai T. Žiburiuose giedra, o jei T. Žiburiuose lyja, tai N. L. griautinis tikriausiai su žaibuos.

Ir jei kada su draugais „sv arbiais reikalais“ ilgiau užgai ši savaitgalyje, tada jau pirma dienos ryto oras be spėjimo yra aiškus.

Moterologistas.

SUSISKALDYMAS.

Montrealio lietuviškoji visu omenė nėra pakankamai susi skaldžiusi. Jei kiekvienas ta tiutietis galėtų pilnai įsisamoni nti, kokie uždaviniai mūsų lau kia, organizacijų skaičius turėtų būti žymiai didesnis.

Pirmoji ir mažiausia pažan ga buvo padaryta 1949 mt. K LC Tarybos seime. Čia mes skilome tik į dvi pagrindines grupes: KLCT ir KL Sąjungą. Tautiečiai, kurie rūpinosi au gštesniais uždaviniais, aiškiai

jautė, kad su tokiu organizaci jų skaičium mes nieko nenu veiksime ir toli nenueisime. Už tai skilome vėl. Iš KL Sąjun gos atskilo: Liet. Katalikų Kultūros draugija, Ateitininkų jaunimo Sąjunga, Ateitin inkai sendraugiai. Katalikės moterys ir dar keletas, O iš KLC Tarybos atskilo: Tauti nės sgos skyrius, Liaudininkų klubas, Socialdemokratų kuo pa, SLA ir dar keletas. Tuo pat metu iš Kazimiero parapi jos atskilo Aušros Vartų pa rapija. Susidarė ir evangelikų parapija. Ir ši padėtis patrio tų nepatenkino. Kad dar sk

angliškas gelumbės, pagal Per rotts receptus ir sistema, va dovaujant techniškam Perrot ts direktoriui inž. W. H. Los sock.

Daug vilkų pasirodė piet-ry tniuose Ohio valstijos apskri čiuose. Ten vilkai įsibrauna ir į fermerių kiemus ir tvartus, įieškodami maisto.

Apžvalgininkas.

„Spaudos Antis“.

DR. JUOZAS KASKELIS.

Komunizmo ideologijos tikrove XVIII.

VIII. Komunizmas ir Lietuva.

Komunistinės okupacijos metais mes geriausiai pažino me tikrąjį komunizmo veidą ir žalingumą Lietuvos valtybei bei lietuvių tautai. Lietuvos pažintis su „komunizmu be kau kės“ lietuvių tautai kaštavo ir kaštuoja šimtus tūkstančių geriausių lietuvių, nukankintų ir ištremtų į tolimojo Sibiro bei ledinuotos šiaurės koncentracijos stovyklas. Bekompro misinė visos Europos ar viso pasaulio kova su komunizmu lie tuvių tautą gali išgelbėti nuo neabejotino išnaikinimo ir iš laisvinti iš komunistinės vergijos, tačiau iki nebus visiškai sutriuškinta toji komunistinė pabaia, iki pasaulyje dar bus komunizmo apaštalų — raudonosios Maskvos agentų — toi mes, lietuviai negalėsime jaustis esą saugūs nuo komunizmo pavojaus.

Elementariškiausia kovos su komunizmu pasisekimu są lyga yra nepavėluotas ir nuodugnus to pavojaus pažinimas. Lietuviškoji tos kovos „abėcėlė“ yra išsamus pažinimas Ko minterno bei komunizmo veiklos Lietuvoje, ypač išsamus pa žinimas komunizmo klasingumo ir chameleonishkumo.

Jau anksčiau buvo pasakyta, jog komunizmas, kaip tarp tautinės pajėgos, svarbiausias ir galutinis tikslas yra pasauli nės revoliucijos įvykdymas. Visos komunistinės Rusijos pas tangos, visą laiką, turi vieną tikslą: bet kokiomis priemonė mis ir bet kokia kaina išplėsti proletarinę revoliuciją — savo kruvinąjį eksperimentą, po visą pasaulį.

Komunistinis šamokslas veikia penkiom pagrindinėm kryptim: 1) per klasių kovą kapitalistiniuose kraštuose, 2) gi linant pasaulinę ūkio krizę, 3) gilinant priešingumus kapita listinių — demokratinių valstybių tarpe, 4) kurstant spalvuo tąsias rases prieš baltąją.

Greta tų keturių kelių, kuriuos galima apibrėžti vienu pasakymu — kuo daugiau pikto padaryti ne komunistiniam pasauliui — išskyla penktas, bene svarbiausias: pavertimas Tarybų Sąjungos valstybės, dalinai galios faktoriui, dalinai propagandiniu pavyzdžiu. Tam tikslui pasiekti pirmiausia tarnauja ginklas (todėl nežmoniškas sąskaiton neįsivaizduoto skurdo Rusijos ginklavimasis).

Ekspansijos požiūriu komunizmo banga turi vieną ir visą laiką tą pačią būdingą žymę: jos riedėjimo ribos — žemės ru tulio ribos. Pasaulinės revoliucijos grėsmė, lyg Damoklo kar das, pirmiausia pakibo ties Europa ir Europai bei visam pa sauliui grąso jau nuo 1917 metų. Tas galutinis komunizmo tikslas, jųjį manymu, pirmiausia ous atsieltas su pagalba ar timesnio tikslo — proletariato revoliucijos įvykdymu atski ruose kraštuose, tarp kitų, kaip žemiau matysime, — ir Lie tuvoje.

Lietuvoje proletariato revoliuciją turėjo įvykdyti Lietu vos komunistų partija (LKP), tam tikslui paverčiant Lietuvą tarybine respublika. Pastarajam tikslui atsiekti Lietuvos ko munistų veiklos taktika, priklausomai nuo politinių įvykių ei

gos, gerokai keitėsi, ne visais laikais buvo vienoda. Vienokia ji buvo: a) mūsų nepriklausomybės atgavimo išvakarėse ir tuoj po jos atgavimo, kitokia — b) jai susitvarkius ir sava rankiškai gyvenant dar kitokia — c) komunistinės okupaci jos metu.

ada.) Komunistų veikimas čia prasidėjo drauge su pir mosiomis komunizmo užuomazgomis Lietuvoje. 1918 m. pra džioje, mūsų sostinėje Vilniuje buvo sudarytas pirmasis ko munistinis branduolis, į kurį įėjo 5 žmonės — iš jų 3 žydai. Jis buvo dar pavadintas „iniciatyvinė grupė“, nes jo pareiga buvo praskinti kelią komunistinei partijai steigti. 1918 m. liepos mėnesį iš komunistinio elemento buvo sudaryta vadi nama „Lietuvos ir Baltrusijos socialdemokratų darbininkų partija“, kurios programa buvo grynai komunistinė. 1918 m. vasarą komunistai pradėjo kurti savo kuopeles ir kitose Lie tuvos vietose, kaip tai: Panevėžyje, Šiauliuose, Linkuvos apy linkeje, Žemaičiuose, Suvalkų krašte ir kitur. 1920 m. „Lietu vos ir Baltrusijos socialdemokratų darbininkų partija“ suski lo į dvi atskiras partijas: „Lietuvos komunistų partija“ ir „Baltrusijos komunistų partija“. Bet visas tas veikimas atsi rado ne savaime, o buvo į Lietuvą atneštas iš Rusijos bei Len kijos.

Nepriklausomybės atgavimo išvakarėse komunizmas Lie tuvos atžvilgiu siekė sukludyti, kad Lietuva neatsiskirtų nuo Tarybų Rusijos ir netaptų nepriklausoma. Gi jau nepriklau somą Lietuvą puolė okupuoti tuoju pat, iki ji dar nebuvo sustiprėjusi. Kai Didžiojo karo pabaigoje lietuvių tarpe pra sidėjo gyvas savo nepriklausomos valstybės sudarymo sąjū dis, komunistų vaadai per lietuvius komunistus pradėjo va ryti priešingą akciją. Marksistai ir komunistai, skverbdamie si į lietuvių tarpą ir jų organizacijas, trugdė jems atgimti tau tinę samonę ir siekti tautos idealų. Lietuviams buvo skelbia ma, kad jie turi dirbti ne savo tautos, o visos „žmonijos“, nau jos „tvarkos“ gerovei, tačiau nebuvo paaiškinama, jog žmo nija bei „naujoji tvarka“ tai vien komunistai ir komunistinė santvarka, kur jokiai tautinei minčiai, tautinei savitai veiklai nebuvo vietos. Juo lietuvių samonė augo, juo komunistinis elementas darėsi neramesnis ir veiklesnis. Komunistai suk dami savo lizdus lietuvių darbininkų tarpe, traukė juos eiti ne su atgimstančia Lietuva, bet su Rusijos revoliuciniu ir komunistiniu elementu. Kėkviena šviesesnė lietuviška mintis buvo komunistų išniekinta ir atmesta.

1918 m. kada Lietuva pasiskelbė nepriklausoma valstybė, kada prasidėjo nepriklausomybės kovos ir valstybės kūrimo darbas, lietuvis komunistas Kapsukas rašė:

„Lietuvos komunistai buvo priešingį obalsui pavergtu jų tautų apsisprendimo iki atskymo teisės“. Kitaip tariant, jie norėjo ir toliau pasilikti prie Rusijos. Taigi, jie pirmieji pastojė mums kelią į Nepriklausomybę. Jie pirmiausia panei gė ir nepripažino nei Lietuvos Tarybos, nei Lietuvos nepri klausomybės paskelbimo. Laimei jie tada Lietuvoje buvo tiek silpni ir negausingi, jog neįstengė jokių realesnių žygių padaryti, o pasitenkino vien rezoliucijomis. 1918 m. rugėjo mėn. 15 d. buvo sušaukta Panevėžio, Kupiškio ir Suvalkų krašto komunistinių kuomelių atstovų konferencija, kurioje buvo nutarta kuoveikliausiai Lietuvoje pradėti revoliucinį dar bą ir dėtis tarptautinėm komunistų organizacijon. Kad būtų

galima geriau pasirošti sutartiniam revoliuciniam veikimui, 1918 m. spalio mėn. 1 d. buvo sušauktas Vilniuje pirmasis „Lietuvos ir Baltrusijos kompartijos“ suvažiavimas, kuria me buvo sudarytas centras, kuris pradėjęs vadovauti šalies komunistiniam judėjimui, siuntinėti literatūrą, duoti instruk cijas ir tt. Šitam centrai buvo pavesta 1918—1919 metais su kelti Lietuvoje socialistinę revoliuciją. Iš Maskvos buvo gau tos instrukcijos ir 1918 m. gruodžio mėn. 9 d. buvo sudaryta komunistų „Laikinoji revoliucinė darbininkaiškal-valstietiška Lietuvos valdžia“. Tos valdžios priešakyje buvo Vincas Mic kevičius-Kapsukas, o nariais: Aleksa-Angarietis, Aizik Vain štein, Dimanštein, Konstantinas Kernovič, Svtelis-Proleta ras, Kazimieras Cichovski's ir Aleksandras Jakševič, jų tarpe tik pirmieji du buvo lietuviai, o kiti — tikras „internaciona las“. Buvo išleistas net ir „manifestas“, kad Lietuvos Tary bos valdžia „nuversta“ ir kad „visa valdžia pereina į Lietu vos darbininkų, bežemių ir mažžemių atstovų tarybų rankas“.

Tačiau realiai tas jų manifestas nieko nepakeitė, nes re voliucijai sukelti jie buvo persilpni. Jie patys prisipažįsta, jog jų viltis buvusi pažadėta pagalba iš Tarybų Rusijos komu nistų, kurie žadėjo ateiti. Lauktoji Lietuvos komunistų pa galba 1919 m. pradžioje atėjo ir okupavo gana didelę Lietu vos dalį, norėdama pasiglemžti visą Lietuvą. Mat, nesutruk dė Lietuvai tapti nepriklausoma valstybe savo agitacija, Ta rybų Rusijos komunizmo vadai, lietuvių komunistų — V. Kap suko, Z. Angariečio ir kitų padedami, ryžosi Lietuvą okupuoti, kad jėga susigrąžinti senas caristinės Rusijos žemes. 1918 m. pabaigoje, tam reikalui, jie suorganizavo „lietuviškai-ru siškas“ divizijas, kurios, tariamai vadovaujamos „Laikinosios revoliucinės Lietuvos valdžios“, 1919 m. pradžioje užėmė Vilnių, priversdami iš jo jau pasitraukti ten jau įsikūrusią Lietuvos vyriausybę, ties Alytumi sunaikino mūsų kariuo menės 1 pulką, nukaudoamos ir jo vadą karininką Juozapavi čių, ir ėmė slinkti prie Kauno, tikėdamosios tuo būdu bema tant okupuoti visą Lietuvą. Bet mūsų savanorių kariuomenė raudonosios armijos dalinius Kaišiadorių — Jonavos linijoje sulaiko, juos sumuša ir pagaliau visiškai iš Lietuvos teritori jos išvaro, nueidama net latviams padėti. Jaunuolių būriai sa vanoriais stoji į kariuomenę ir su didžiu pasišventimu ėjo į kovą, kad išvadavus komunistų užimtąją tėvynę. Lietuvos ko munistai to smūgio buvo visai parblokti ir išsgadinti. Kiek vienas spruko kur bėjmanydamas, kad nepatektų į narsaus lietuvių kario rankas. Nuo 1919 m. balandžio mėnesio komu nistinė veikla Lietuvoje gerokai susilpnėja. Vietinės komunis tų organizacijos ėmė irti. Suviliotieji, matydami, kad komu nistų agitatorių žadėjimai nespildio, ėmė nuo jų trauktis. Va sarą 1919 m. Lietuvos ir Baltgudijos centrinis komunistų ko mitetas siuntinėjo po kits kiot savo agentus, kad atgaivinti bejstantį Lietuvą komunistų, organizuoti kuopeles, ypač pramonės darbininkų tarpe. Rusijos tikslas buvo išgriauti naujasias „buržuiskas“ respublikas ir įvesti komunizmą. Ko munizmui Lietuvoje skeisti Rusija, tremtinių priedanga, siun tė specialius agitatorių kursus baigusius specialius kurstyto jus, bei visokios rūšies provokatorius. Aprūpinti padirbtais, pagrobtais arba nupirktais pilietybės dokumentais, visokiais įgaliojimais ir pinigais, jie ištisomis gaujomis plaukė į Lietu vą. (Daugiau bus).

V. A. M.

Vladas Putvinskis-Putvys

1873 — 1929

Nors aš ir ne karys, bet sentėvių karių kraujas verda manyje".

Vlado Putvio žodžiai.

Šių metų kovo 5 d. sucina 25 metai nuo Vlado Putvio mirties. Tai buvo vienas iš ne daugelio Lietuvos bajorų — dvarininkų, atletuvisų dar praėjo dešimtmečio amžiaus pabaigoje, o spaudos draudimo laikais rėmusio knygnešius ir lietuvių spaudą, taipogi pasižymėjusio socialinėmis reformomis savo dvaruose, už ką prof. Augustinas Janulaitis jį vadino socialiniu reformatorium. Platesnei Lietuvos vi suomeni jis yra žinomas, kaip po Šaulių Sąjungos kūrėjas.

Šios suakties proga žinios apie VI. Putvijį paimtos iš jo dar nespausdintos biografijos, parašytos Aleksandro Mantauto ir Sofijos Mantautienės, gim. Putvytės.

I

Vladas Putvys — atstovas labai senos ir garbingos lietuvių bajorų šeimos. Jau D. L. K. Vytenio laikais Putviai turėjo savo pilį ir atkakliai kovojo su kryžiuočiais. Tos kovos net kelis kartus minimos Durburgos kronikoje (XIII a. kryžiuočių ordino istorikas). Vytauto Didžiojo laikais jie figūruoja, kaip jo bajorai Putviai su iš lenkų gautu Habdank herbu. Vėliau pavarde skamba jau Putvinskiai iš Putvijų ir dar vėliau — tik Putvinskiai. Iki pat Lietuvos — Lenkijos valstybės galo jie tarnauja kariuomenėje, kartais net pulkininko laipsniu, reiškiasi taip pat viešam valstybės gyvenime. Vienas iš jų, Dionyzas Putvinskis, septynių dvarų savininkas, XVIII a. gale ir XIX a. pradžioje buvo Vyriausio Tribunolo teisėjas ir savo apylinkės bajorų maršalka.

Dalyvavę kovose už laisvę sukilimų prieš Rusiją metu, Putviai ypatingai aktyviai pasireiškė per 1863 m. sukilimą. Rapolas Putvinskis, Vladas tėvas, savo lėšomis apginklavo Kelmės sukilėlių būrį. Sukilimą pralaimėjus, buvo nuteistas Sibiro katorgon iki gyvos galvos. Po devynių metų caro amnestuotas grįžo į Lietuvos pasienį ir apsigyveno Rygoje iki pagaliau gavo leidimą grįžti Tėvynėn.

Rygoje vedė grafaite Idalią Broel-Plotterytę, su kuria buvo susipažinęs ir susižadėjęs dar sukilimo metu. (N. B. Idalią Plotterytę brolis, paskutinis tos Plotterytės šeimos vyriškų giminės atstovas, žuvo su kilimo metu, kazokų užkapotas kareivis ir paskandintas pelkėje). 1873 metais, Putviams

tebegyvenant Rygoje, gimė sūnus Vladas-Gerardas. Neužilgo po jo gimimo Putviai grįžta namo į Lietuvą ir nuolat gyvena vienas iš savo dvarų, Šilo Pavėžupy.

Audringa ir garsi šeimos praeitis Vladiui paliko neišdildomus pėdsakus. Per savo tėvo šeimą siekdamas gilios Lietuvos senovės, per savo motiną Idalią Broel-Plotterytę Vladas Putvys giminiavosi su kunigaikščiais Sviatopolk-Mirskiais ir net su garsiu Tadu Kosciuska, kurio vėduoklė su au toporetu perėjo Putvijų šeimai. Visą Vlado vaikystę buvo apsupta praėjusios kovos aidais ir jis iš to sau sėmė nepalaužiamą pasiryžimą darbui už atgimstančią Lietuvą.

Iš savo motinos paveldėjo gilų demokratijos ir socialinio teisingumo pajautimą. Taip pat ir lietuviškumą, nors tada to dar ir nesuprato. Idalią Plotterytę — Putvinskienę širdies gilumoje visą laiką tikėjo esanti lietuvię ir ypač viena jos pastaba, padaryta Šilo-Pavėžupy, py baltiais metu pasipiktinusi tokia „herezija“ bajorų kompanijai, lydėjo berniuko sielą visą gyvenimą. Jis tada stovėjo atsiremęs prie motinos kelių ir girdėjo ją sakant kitiems: „Tiesą sakant, mes esam lietuviai ir turėtum kalbėti lietuviškai“.

II

V. Putvys mokėsi pradžioje namie, vėliau Šiaulių gimnazijoje, kur baigė keturias klases. Po to persikėlė į Mitaujos realinę gimnaziją, kurią ir baigė. Jam Mintaujoje besimokant mirė jo motina nuo plaučių uždegimo ir paliko jį 16-ko, o sešeri Marija 12-os metų. Tai buvo vienas didžiausių jo gyvenimo smūgių, nes savo motiną jis mylėjo nepaprastai ir jį jam buvo geriausia patarėja ir draugė. Jai mirus, nutrūko galingas ryšys, rišęs Vladą su jo bajoriškai — aristokratiška aplinka, švelnindamas eilę rimtų problemų, jau tuomet kilusių karštojo jauno teisybės ieškojimo širdy, matant didelius socialinius skirtumus ir žmonėms daromas neteisybes ir skriaudas.

Baigęs gimnaziją, dvejus metus studijuoja Halle universitete (Vokietijoje) agronomiją. Susirgęs tėvui, mokslą nutraukia ir grįžta ūkininkauti. Tačiau ūkininkaudamas nesustingsta. Seka literatūra įvairiomis kalbomis tiek savo agromonijos, tiek kitose srityse, įsi gyja pats korigyną, įsitaisto mažą laboratoriją, kur daro įvairius tyrimus.

Ūkyje padaro tiesiog perversmą, sugebėjęs pritaikyti įgytas žinias. Pra deka vartoti iki šiol gubernijoje nežinoma lubina, praveda drenažą, sausina pelkes, bando įvairias naujas javų rūšis, pasižymi pieninkystėje, įsteigia ir puikiai išvysto karpių auginimo ūkį. Tuo reikalu Lenkijoje lankė specialius žuvininkystės kursus. Nepriklausomoje Lietuvoje kurį laiką dėstė žuvininkystę Dotnuvos Žemės ūkio Akademijoje.

Pradžioje kaimynai iš Putvio juokėsi, sakydami, jog su savo ūkinėmis reformomis išėjęs iš proto. Bet tepraėjo keli metai, kai į jo dvarus ėmė lankytis po keturias ir šešias arkliais kinkytose karietose net iš kitų gubernijų, norėdami iš jo pasimokyti ūkininkauti. Vėliau Nepriklausomoje Lietuvoje Putvijų ūkiuose lankėsi ekskursija po ekskursijos, kai kada net ir žymūs svečiai iš užsienio.

III

1907 m. Putvys vedė Emiliją Gruzdytę, taip pat iš senos lietuvių bajorų šeimos (jos tėvai — Vytautas Gruzdis ir Petronėlė Beresnevičiūtė, vyskupo Valančiaus sesers dukterė). Labai gražaus ir šviesaus vedybinio gyvenimo metu Vladas ir Emilija Putviai susilaukė šešių vaikų, iš kurių viena dukterė mirė vaiko amžiu, o kiti užaugo ir aktyviai reikėsi Nepriklausomai Lietuvos gyvenime. 1941 m. birželio mėn. jo žmona (našlė) Emilija Putvienė ir dviejų sūnų šeimos su vaikais, viso 12 asmenų, bolševikų buvo išvežti į Sibirą ir ten dingo be žinios, o kiti atvyko, kaip karo tremtiniai, į Jungtines Amerikos Valstybes.

Nuo pat kūdikystės laikų domėjėsi lietuvių, grįžęs iš Vokietijos Putvys pradėjo rimtai ieškoti lietuvių (visa jo teta, dėdžių, giminų, pažįstamų po niškai išdidi aplinka buvo su lenkėjusi).

Galutinio jo persilaužimo lietuviybėn laikotarpis sutampa su vedybų metais. Žmona, kuri buvo užaugusi vyskupo Valančiaus idėjų įtakoje, jam pritarė, ir abu apsisprendė, kad jų vaikai negirdės lenkų kalbos.

Su tautiškai susipratusiai lietuviams pirmus ryšius užmegzė per Vincą Kalnietį, tuo met studentą, vėliau advokatą ir teisėją, kuris mokė jo gimničio dvarininko Janavičiaus vaikus. Kalnietis jį supažindino su Povilu Višinskiu, tuo met mokiusiu kurtavėniškio grafo Ziberg-Platerio vaikus. Višinskis pasidarė artimiausiu Putvijų draugas, vienmintis ir patarėjas. Jis įtraukė V. Putvijį su žmona į pat lietuvių ko judėjimo sūkurį.

Tuoju pat Putvys suorganizavo draudžiamos lietuvių spaudos traktatą nuo Tėvės iki Šiaulių. Gabeno V. Putvijį apmokamas kontrabanda. Penikas, vienas iš Putvio patikimų darbininkų knygnešys K. R., jis pats su žmona iš Šilo-Pavėžupio (vieno iš jo dvarų) lietuviams svečiai. Priešinga kryptim buvo gabenami į Vokietiją politiniai pabėgėliai nuo caro valdžios. Savo dvaruose Putvys įsteigė ir savo išlomis išlaikė dvi aptas lietuviškas mokyklas, pats vedė suaugusiųjų kursus. Kurį laiką Šilo-Pavėžupy buvo reaguojamas „Varpas“ ir ten vykdavo slapsti redakcijos posėdžiai, į kuriuos atvykdavo tuometinis „Varpo“ redaktorius Dr. Juozas Bagdonas. Lietuvių veikėjų tiek Šilo-Pavėžupy, tiek kitam Putvijų dvare Grauzikuo buvo pilna, ypač vasaros metu.

Rašytoja Žemaitė buvo kaip ir šeimos narys.

Ji gyvendavo tai Šilo — Pavėžupy, tai Grauzikuose, kur šeiminkavo jos dukterė. Vasaros mis atvykdavo Jablonskių šeima. Gyvendamas Grauzikuose, Jonas Jablonskis drauge su Antanu Smetona ir Petru Avižoniu (vėliau profesorium) rašė lietuvių kalbos gramatiką. Dažna viešnia buvo rašytoja G. Petkevičiūtė-Bitė. Buvo dar daug ir kitų asmenų, lietuvių visuomenės plačiai pažįstamų, kurių pavardžių šiuo metu negalima minėti.

Drauge su Povilu Višinskiu Putvys priklausė Lietuvių Demokratinėi Partijai. Vėliau jo kiom kitom daugiau nėra priklauses. Dalyvavo kultūrinėse švietimo draugijose (Lietuvių Mokslo Draugija ir kt.) bei žemės ūkio rateliuose. Pirkdavo ir skaitydavo visus lietuvių kalba išnešančius leidinius. Rašė įvairiomis slapyvardžiais „Varpe“, „Lietuvos Žiniose“, „Nauju Taku“ ir kt. lietuvių priekariuos laikraščiuose ir leidiniuose. Prieš Pirmą Didįjį karą atskirom knygelėse buvo atspausdinta jo apysaka „Giedrė“ ir veikalėlis vaikams „Nežudyk“.

DR. J. MIKUIZIS BAIGĖ UNIVERSITETĄ.

Dr. Jonas Mikuižis baigė Adelaidės universitetą. Tai pirmasis lietuvis gydytojas dar kartą baigęs medicinos mokslus jau Australijoje. Dr. J. Mikuižis Vytauto Didžiojo universitetą yra baigęs dar toli prieš II-į pasaulinį karą. Australijoje atlikęs sutartį, prieš 3,5 metų įstojo į Adelaidės universitetą ir dar kartą baigė medicinos mokslus. Netrukus Dr. Mikuižis atidaro savo kabinetą ir pradės verstis praktika.

KULTŪRINĖ KRONIKA

TEISUTIS ZIKARAS — VIKTORIJOS SKULPTORIŲ PARODOJE.

Teisutis Zikaras priklauso Viktorijos Skulptorių Sąjungai ir dalyvauja visose Sąjungos ruošiamose parodose. Per eity metų pabaigoje, S-gos metinėje parodoje dalyvavo apie 30 skulptorių. Kiekvienas turėjo teisę išstatyti 3 darbus. T. Zikaras išstatė: „Rūpintojėlis“, „Sėdinti moteris“ ir „Kalinys“.

Kritikų atsiliepimai apie T. Zikaro darbus labai palankūs. „The Herald“, vienas didžiausių Melbourne dienraščių, rašo: „T. Zikaras neginčijamai išsiskiria iš kitų savo solidžia tradicine praeitimi ir jo darbuose jaučiamas veržlumas. Dailininkas prabyla į mus gryn savo formų kalba. Dienraščio „The Age“, meno kritikai iš visų parodoje išstatytų darbų didžiausio įspūdžio padarė „Rūpintojėlis“, kur, pasak kritiko, praeities menas atspindi šių dienų formose. Žurnalas „The Post“ išidėjo T. Zikaro „Sėdinti moteris“.

S. m. lapkričio mėn. suruoštoje Viktorijos Skulptorių Sąjungos parodoje, tarp kitų gražiai užsirekomendavusių užsieniečių, taip pat dalyvavo Teisutis Zikaras.

T. Zikaras gyvena Melbourne ir yra aktyvi asmenybė Melbourne kultūriname judėjime. Priešais metais buvo suruošęs uždara, labai idomią — savo kūrinių parodą. Dalyvavo lietuvių dailininkų parodoje Sydneyje, kurioje laimėjo antrą premiją, skirtą Lietuvių Bendruomenės Valdybos.

Šioje — Viktorijos Skulpt. Sąj. parodoje T. Zikaras išstatė tris įspūdingus kūrinius: „Smūtkelis“ — tai lietuvių liaudies dievdarbų kančios simbolis. „Vyro biustas“ — vaizduojantis daugiau asmeninį paties skulptoriaus nusiteikimą ir „Sėdinti moteris“ — estetiška skulptūra, savotišku Teisutis Zikaro interpretavimu išsiskyrė iš visos parodos ir atkreipė net australų meno kritikų dėmesį. Eilė Melbourne išnešančių dienraščių atžymėjo Teisutį Zikarą, kaip subrendusį skulptorių. O savitraštis „Po st“ — patalpo minėto kūrinių nuotrauką.

Taip pat Teisutis Zikaras yra numatęs parodyti savo kūrinius ir „The Herald“ ruošiamoje, po atvir udangum parodoje — Melbourne.

APIE SVIETLANĄ BERIOZOVĄ

Londonė ir plačiai meno pasaulyje pagarsėjusią baleriną plačiai rašo ir mūsų lietuviškoji spauda.

Vieną rytą ją pašaukė į savo kabinetą gyd. generolas Robert. Vienas prancūzų seržantas netoli Muong-Nghat, augstutiniame Laos, labai sunkiai sergąs ir esąs tokioje nuošalyje vietoje, jog artimiausias gydytojas tik po penkių dienų sunkios kelionės pėsčiom, per priešo žemę, galėtų ten patekti. Ar Mlle Andre ryžtųsi ten su parašutu nuokiti?

Ir, Mlle Andre išsoko, praleido toje vietoje tris savaites ir kovojo su tifu. Po to, sanitariniam korpuse iškilo neišvengiamas klausimas, kaip grąžinti gydytoją išsokusią su parašutu, atgal į vietą?

Edmee atveju reikėjo panaudoti 26 vyrus ir visą eilę gyvulių — nešikų. Jie skynė kelią per tankias džungles eidami viens paskui kitą. Žinia, jog jauna gydytoja nusileido iš dangaus, ugnies greitumu paplito tarp vietos gyventojų ir kiekvienoj sustojimo vietoje jie prašė pagalbos genties. Iki gilių nakties, jau kariam po sunkaus dienos žygio miegant, Edmee slaugė vietinius.

Šita patirtis Edmee parodė, jog helikopteris Indokinijoje yra būtinybė. Kai 1950 m. gen. Robert pranešė, jog du esą tinkami vartojimui, Mille Andre sekančias atostogas išnaudojo pratyboms. Dabar su savo helikopteriu ji galėjo išgelbėti daugelį vyrų, kurie kitaip būtų žuvę.

„Prieš pasirodant jai čia“, pasakojo vienas karo fotografas. „Kariai geriau norėdavo nusišauti, negu esant sunkiai sužeistiem, laukti neišvengiamų pasekmių. Dabar — gi, jei kas esti sužeistas, mažoji daktarė jau pakeliam“.

Sykį Edmee buvo šešias dienas su dviem svetimšalių le gijono kuopom atkirsta. Kapitonas Alexis Santini ją čia pristatė. Ji turėjo rūpintis 17 sužeistais, kuriuos poromis jis bandė išskraidinti. Po antro skridimo pagedus motorui jis nebeprisirodė. Kuomet aplink vietovę siautė banditai, Edmee su pasisekimu dviem sužeistiem vyram operavo sme genis ir vienam granatos skeveldros perplėštą kelią. Jos „operacijos salė“ buvo palapinė, o stalas iš bambuko pagalių. Šeštą dieną jai ir likusiem 13 sužeistųjų pavyko sunkvežimiu prasmukti.

Tris kartus kapitonas Andre buvo apdovanotas auščiausias klases karo kryžium. Be to, ji yra svetimšalių legiono riteris.

Indokinija nėra patraukli apsigostijimui vieta. Kartais karštis siekia plius 56°C. Mlle. Andre vargiai bepažįsta poilsį ir pakankamą miegą. Bet kur ji bebūtų — visur atsiranda koks nors karys, kuris sušunka: „Mademoiselle Helikopteris! Ar jūs prisimenat mane? Jūs gi man išgelbėjot gyvybę!“

Laisvai išvertė G. U.

Panelė Helikopteris

„FRANCE—ILLUSTRATION“, B. CLARK.

Grakšti, tamsiaplaukė prancūzė, kapitonas Valerie Edmee Andre tėra 1,60 metro augščio, tačiau narsi nuo galvos iki kojų. Sykiu helikopterio pilotė ir chirurgė. Dažnai ji skrenda į tirščiausias kovų sikūrij Indokinijoje, rūpinasi sužeistais ir greit bei atsargiai skrenda su jais iki pirmos ligoninės. Per paskutinius trejus metus ji padarė 120 skridimų ir išgelbėjo 168 vyrams gyvybę.

Visai neseniai vieną rytą, Gia Lam aerodrome, netoli Hanoi, garsiakalbis pranešė: „Kapitonas Andre! Prašau pasirošti skristi! Ištraukti du sužeistus iš Han-Mac! Vietoje — naikintuvų apsauga!“

Kai Edmee su savo helikopteriu skrido link Phu-Ly, vietovė, kuri buvo greta komunistinių Vjet-minh dalinių užimtos srities, ji pranešė naikintuvams: „Čia ventiliatorius!“

„Čia Geltonasis Vadas“, pasigirdo atsakymas. „Per tris minutes pribūsim!“

Vienoj ryškesnėje vietoje, ji pastebėjo baltuojant ženklus ir pasirodė leistas į išsikišusią atramos tašką, kuris naktį prieš tai buvo pultas Viet-minh dalinių. Šioje vietovėje buvo apie 100 m² dydžio, iš visų pusių apirazyta spygliuota viela ir kraštuose prismaigstyta kulkosvaidžiais.

Nenuotoldama nuo kulkosvaidžių apsaugos, kap. Andre savo helikopteriu siaura spirale žemėje į paženklintą vietą. Tuo pačiu laiku du prancūzų naikintuvai skutamu skridimu apšaudė aplink vietovę esančius krūmokšnius, prilaikydami eventualiai esančius ten priešo šaulius.

Neišjungus motoro, Edmee išlipo ir apžiūrėjo abu sužeistuosius vjetnamiečius. Pas vieną buvo gili žaizda šlauny, ir jis tuoj gavo morfiuą. Paskui jį paguldė į vienus iš dviejų prie helikopterio šonų pritaistytus neštuvus. Beguldant ant rąjį karį su sutraikytu petim, atskubėjo vietos komendantas, nešinas krūva laišku. „Ar galėtumėt?“, paprašė jis. „Ma no vyrai metus praleido čia. Transporto lėktuvai mums nu meta paštą, bet mes pirmą kartą turim galimybę laiškus išsiųst“.

Kapitonas Andre paėmė pundelį ir pakilo. Už Phu-Ly, ji tarė į mikrofoną: „Geltonasis Vade, dėkoju, toliau galiu viena keliauti!“ Vikriai ir, kaip balandis, švelniai, ji nusiėjo Hanoi. Abu sužeistieji buvo greit nugabenti į ligoninę. Nors ji smulkį, kaip raitelis, tačiau Mademoiselle Andre

turi sunkią atletišką ranką. Be to, ji yra jautri, apskuri ir judri, kaip gyvsidabris. Ir — jos pūpsančios raudonos lūpos juokiasi godžiai.

Ji gimė Strasbūre, kur jos tėvas buvo gimnazijos mokytoju. Narsumas ir savarankiškumas buvo nuo mažens Edmees savybės, o jau nuo 13 metų ji žavėjosi motociklais. Kartą laike pramonės parodos Strasbūre ji pamatė, kaip motociklistai vikriai važinėjo medinio rato sienomis. Po pasirodymo ji paprašė, kad ir jai leistų pabandyti. Bandymas taip pat vyko, jog kiti važiuotojai pasiūlė jai prisidėti prie grupės.

Aistra skraidyti pasireiškė, kuomet sykį ją paskraidino jos sesers sužadėtinis. Būdamas 16 metų pradėjo mokytis skraidyti. Antro pasaulinio karo metu, vokiečiams uždarius aviacijos mokyklas, Edmee atsidavė antrai mėgiamai sričiai — jį įstojo į Strasbūro universitetą studijuoti medicinos. Vėliau tęsė studijas Paryžiuje ir specializavosi smegenų chirurgijoje. Be to, išlausiusi oreivybės medicinos kursą ji sujungė abi mėgiamas sritis. Už parašutizmo patologijos disertaciją ji gavo medicinos daktaro titulą ir sidabrinį medali, kuris duodamas kasmet ypatingai pasižymėjusiems studentams.

Po to ji, kaip gydytoja, perėmė sanitarinio karininko vietą vienam parašutinininkų pratybos lauke. Niūrūs debesų atakuotojai, iššaukė ją juokais irgi pabandyti šokti su parašutu.

Ji su savo 45 kg. buvo tokia lengvutė, kad, nežiūrint, jog iššokdavo visados pirmoji, žemę pasiekdavo paskutinė...

Kartą daliniui besiruošiant šokti, netikėtai apsilankė komanduojuantis generolas. Kareiviai išsirikavo, o mažoji Edmee bandė trečioji eilėje pasislėpti už dviejų ilgų vyriokų. Betik rindamas, generolas pajaukiančiai sušuko: „Na, čia dabar kas, moteris?“

Komendantas pasiskubino paaiškinti: „Mademoiselle le docteur taip gerai prižiūrėjo dalinį... ir kaip įvertinimą jis leido... grynai malonumui...“

„Ar ji šoko?“ paklausė generolas.

„Penkiolika kartų!“ nustebo generolas. „Tai tegul ją apžiūri gydytojas ir jei viskas tvarkoj — galės gauti pažymėjimą“.

Tai Edmee pasidarė teisėtu parašutistu.

Kuomet prancūzų armijai Indokinijoje prireikė gydytojų, Mille Andre prisistatė savanore. Atvykus į Saigoną, ji tapo vyriausio smegenų chirurgo asistente, šalies centrinėje Coste klinikoje.

Mokslo-technikos naujienos

VITAMINAS C

„Vitaminas“ žodį nukalė K. Funk 1912 metais. Tas mokslo lininkas tyčiomis įieškojo, kad pavadinimas būtų reikšmingas, skambus ir jį būtų galima lengvai atsiminti. Pavadinimas paėmė nuo lotyniško žodžio „vita“—gyvybė, „vitalis“, gyvybiškas, gyvybinis, būti nas gyvybei palaikyti.

Šį kartą mes kalbėsime apie vitaminą C. Kada pirmą kartą vitaminų reikšmė paaiškėjo, tada dar niekas nežinojo jų cheminės formulės, todėl stačiai buvo vadinama A, B, C ir taip toliau, atseit pagal alfabeta. Šiandien jau daugelio vitaminų cheminės formulės yra surastos, todėl savaime jau nebėra reikalo naudotis raidėmis. Vitamino C formulė yra jau žinoma, ir tas junginys vadinasi askorbinė rūgštis. To dėl moksliškų knygų jau nebekalba apie vitaminą C, tik apie askorbinę rūgštį, bet kas dieniniame gyvenime, pagal seną įprotį, vis dar kalbama apie vitaminą C.

Vitaminas C yra surištas su viena liga, kuri jau senovėje buvo žinoma ir vadinasi skorbuto, tik palyginti neseniai su žinoma, kad ta liga yra vitamino C stokos pasekmė. Senovės jūrininkai labai dažnai susirgę davę skorbuto. Jie sakydavo, kad ta liga paėmė nuo sūdytos mėsos. Ispanai jūrininkai šią ligą vadindavo dar „peste del mar“ — jūrų maras. Šešio likto šimtmečio gale buvo pastebėta, kad vaisiai, ypač citrinos sunka, apsaugo jūrininkus nuo skorbuto, todėl Britanijos laivynas buvo įsakyta įsidėti į kelionę citrinų (angliškai lime). Dėlto kai kas su tam tikru pasityčiojimu vadinavo Anglijos jūreivius „lime ys“, limonais ar limonininkais. Skorbuto gerokai sumažėjo, kada vietoje burių buvo įvestos motorinės mašinos, nes tuo kelionės laikas sumažėjo, ne bereikėdavo tiek ilgai išbūti vandens. Europos gyven tojų tarpe skorbuto pradėjo pasireikšti daug rečiau nuo to laiko, kada bulvės buvo įvežtos iš Amerikos į Europą. Nors bulvės savaime nedaug turi vitamino C, bet, kadangi žmonės nepaprastai daug bulvių suvalgo, tai visgi tokiu būdu susirenka pakankamas kiekis, bent toks kiekis, kuris apsaugo žmogų nuo sunkių skorbuto susirgimų. Dabar skorbuto yra palyginti retas dalykas, gal tik šiaurės ašigalyje, kur yra amžina žiema, bet visgi lengvoje formoje ta liga yra dažnoka, ypač pigiai bienuose ir dar dažniau jų vaikų se.

Vitamino C stoka arba avitaminosis

Skorbuto pasireiškia tuo, kad dantų smegenys pradžioje ištinsta, paskui parauduoja ir vėliau pradeda kraujuoti. Pasidaro žaizdos, kurios sunkiai gyja. Giliau pažūrėjus į reiškinius, pasirodo, kad ta medžiaga, kuri yra tarp celių,

elsino sunkos, sumieštos su vandeniu, tas tai diena jau pakankamai turės vitamino C. Kadangi vitaminas C ir didesniuose kiekiuose nėra nuodingas organizmui, tai nėra reikalo bijoti ir daugiau paimti.

Vitamino C šaltiniai.

Jau kairiųjų šaltinių paminėjome, kaip antai bulves, citriną, apelsinus. Bulvė nesiškai geru vitamino šaltiniu, juo labiau, kad bulvių niekas nenori valgyti žalių, o bever dant vitaminas C greit suyra, be to, vitaminas C tirpsta vandenyje. Dažnai nupilant vandeni, ir ištirpusi vitamino C iš pili laukan. Garais šuntose bulvėse daugiau lieka vitamino C. Lengviausias būdas gauti vitamino yra valgyti apelsinus, gerti šaltame vandenyje citrinos sūkę. Dar daugiau yra vitamino C paprikose (vegniškos kilmės žodis), ispaniška — pimiento de guindilla de Cayena (Capsicum frutescens), arba trumpai — pimiento. Kaip tik garsusis Szent-Guorgy ir atliko savo geriausią vitamino C studijas su paprika. Vengrai labai plačiai vartoja ir dažnai valgo paprikos vaisius žaliame stovyje. Pimiento milteliai yra geras prieskonis, bet jau nebebuoda vitamino C. Tomatai labai daug turi vitamino C. Žinoma, jie turi būti švieži. Daug vitamino turi špinatas, petražolės, tik tas trūkumas, kad kai kurie šaltiniai, nors yra turtingi vitaminu C, bet paprastai nėra valgomi didesniuose kiekiuose, daugiau tarnauja pagardinti valgius.

Kaip išlaikyti vitaminą C?

Vitaminas C grynai pavaldus sudaro labai gražius bal tus kristalus. Labai maloniai kvepia ir ant liežuvio padėtas turi ypatingą rūgštų skonį. Kristalai tirpsta prie 192 laipsnių Celsijaus. Vitaminas labai gerai tirpsta vandenyje ir šiek tiek alkoholyje. Verdant greit suyra. Vitaminui C kenkia oras, šviesa, ypač ultravioletiniai spinduliai. Oksiduojasi greit, jeigu susiduria su geležiniais ar variniais indais, bet negenda nuo aluminijaus indų arba dėžučių. Vitaminas C gėsta nuo šarmų, pavyzdžiui nuo sodos miltelių, kuriuos šeiminkės vartoja kepimui. Vitaminas labai gerai laikosi rūgštyje aplinkumoje. Alkoholiniai gėrimai su apelsino ar citrinos sunka vitamino C nesuardo.

Vitamino C nauda.

Vitaminas C labai gerai veikia kepenis. Neutralizuoja arba naikina organizme susidariusius nuodus. Labai gerai veikia ir širdį, mažina augstą kraujo spaudimą. Apsaugoja nuo suriebinimo. Labai tinka vartoti vitamino C, jeigu kas turi palinkimą prie kūno išbėrimų, spuogų, egzemos. Tada citrinų sunka tinka ne tik gerti ir vidų, bet taip pat vartoti iš viršaus. Grožio salionai tai žino, todėl dažnai plauna odą citrinos sunka, taip pat ir plaukus, nes oda ir plaukai įgauna gražią spalvą. Kiti vartoja

MŪSŲ SPORTAS

KREPŠINIS ADELAIDEJE.

21. I. 54. Vasaros turnyre po Kalėdų švenčių pertraukos, pradėdami naujus metus. Tauriečiai gražiai sulaužė šias rungtynes ir lengvai nugalėjo savo priešiną. Tauras vasaros turnyre turi tik vieną pralaimėjimą. Jeigu turės truputį laimės, turėtų pakliūti į finalą. Šiom rungtynėm geriausiai pasirodė Giruckas, pelnydamas komandai 13 taškų. Toliau seka: Alkevičius 8, Šliužas 5, Merūnas 4, ir Vyties futbolo komandos vartininkas B. Karsteds 2; bendrai 32 — 26.

21. I. 54. Vytis gerai pradėjo naujuosius metus. Kitas ir Gurskis antram kėliny vi siškai užtikrino laimėjimą, gr aziais savo metimais, kas ir palaužė priešo gynimą. Vytis vasaros turnyre dalyvauja jau antrus metus. Pereitų metų nugalėtojas, bet vargu ar šiais metais pavyks laimėti šį turnyrą, nes turi jau du pralaimėjimus. Taškai: Kitas 20, Gurskis 18, E. Pyragius 10, Jaciunskis 6 ir S. Visockas 4; bendrai 58—37.

Sausio 25, 26 ir 27 d. va karais Memorial Drive lauko teniso aikštėje, garsoji Amerikos Harlem Globetrotters krepšinio komanda parodė, kaip yra lošiamas krepšinis. Jie buvo atsivežę sau ir prieš Boston Whirlwinds krepšinio komandą, kuri ir parodė augstos klasės žaidimą. Nors australai daugumoje pirmą kartą buvo matę krepšinį, bet ir tai buvo patenkinti. Gera pamoka buvo ir mūsų krepšininkams. Bostono komandoje lošė ir vienas lietuvis Lukša.

Vytis — Norwood 31(17—10) 4. 2. 54. Vasaros turnyre Vytis pradžioje pasirodė silpnokai, bet, einant turnyrui prie užbaigimo, neturėjo didelio vargo. Ir šias rungtynes laimėjo.

citrinos sunka pagargaliuoti, paplauti dantis. Vitaminas C labai gerai saugo nuo apkrečiamų ligų, nuo persišaldymų, labai gerai valo kraują, didina raudonųjų kelių (eritrocitų) skaičių.

Baigiant norime pridėti, kad kas nemanytų, jog vitaminas C yra vaistas nuo visų ligų. Reikia dar palikti vietos ir kitiems vitaminams. (L)

NAUJAS KELEIVINIS LĖKTUVAS.

Naujas Piper bendrovės 4 vietų „Twin-Apache“ lėktuvas civiliam naudojimui bus paleistas rinkon apie šį mėnesį. Lėktuvo svoris: 3500 svarų. Tūšias: 2158 svarų. Skridimo greitis: 180 mylių per valandą. Iki 20.000 pėdų ir kylimo greitis 1.450 pėdų per minutę. Skridimo greitis 180 mylių per valandą maksimum, 167 mylių per valandą 6000 pėdų aukštyje prie 75 proc. jėgos (ekonomiškiausias skridimo greitis). Lėktuvo „De Luxe“ modelis kainuos 75.075 dol., „Custom“ modelis 32.500 dol.

nes laimi gana lengvai įveikdami stiprų priešiną.

Taškai: Urnevičius 18, Kitas, Visockas, Jaciunskis po 6, Gurskis 1, Karla 0.

Tauras — Nth. Adelaide. 28—52. (10—23). Tauras negalėjo atsilaukti prieš austrų stipriausią komandą, greitai perėjimai palaužė Tauro gynimą, o lėti išpasavimai ir kamuo liot pradimai, priešui didino rezultatą. Taškus pelnė: Merūnas 11, Alkevičius 8, Giruckas 5, Karsteds 4.

Vytis — South Adelaide. 65—44 (25—16). 11. 2. 54. Šias rungtynes Vytis lengvai laimi, kas užtikrina pakliuvimą į finalą. Urnevičius su Gurskiu gražiais metimais jau pat pradžioje sutriuškina South Adelaide gynimą ir varžosi dėl taškų, bet padaro po lygiai. Pirmam kėliny po 10, o antram po 13, Karla ir Jaciunskis po 6, Pyragius 3 ir Karla 2.

Tauras — West Torrens 39—34 (22—10). Tauras pirmam puslaiky, su Merūnu puolime lengvai pasivaro į priekį, bet antrą kėlinį pasimeta vie

nu metu, bet čia padėjo išgelbsti Alkevičius gražiais metimais, užtikrina laimėjimą, ko mandai. Taškai Alkevičius 16, Merūnas 10, Karsteds 4, Giruckas 6, Šliužas 3.

FUTBOLAS ADELAIDEJE

Vytis — Sturt 5—1. Vytis pirmąją Pietų Australijos vasaros sezono futbolo turnyre. 1954. II. 1. vasaros turnyro pirmąjį komanda Polonia smarkiai nukentėjo nuo ketvirtą vietą užimančios komandos Budapest, pralošę rungtynes 6—1. Vytis lengvai laimėjo prieš Sturtą ir šiandien atsisotjo pirmoje vietoje su Budapest antuoju. Vyties centras A. Kitas vėl atsisotjo į įvarčių mušėjų eiles, paėmęs viršų įvarčių mušime. Kitas ligi šiol yra įmušęs 8 įvarčius šiame turnyre. Šių rungtynių įvarčiai: Kitas 2, Virba, Langevičius ir Matusevičius po 1.

Vytis — Juventus 1—6 (0—2). Pereitų metų Pietų Australijos futbolo meisteris meisteriškai patvarkė Vytį, kuri, vasaros turnyre buvo užėmusi jau net pirmą vietą, bet po šio pralošimo nulipo žemyn į ant rą, nes Polonia tik įvarčių santykiu nulėmė pirmavimą. Edas.

Laiškai Redakcijai

Gerbiamas p. Redaktorien, „N. L.“ š. m. vasario mėn. 24 d. numeryje prie straipsnio „Remkime Lietuvybę Tvirtovę“ Redakcijos pastaboj parašyta, kad P. Lelio pasiūlymai nevisai derinasi su Kr. Valdybos padarytais patvarkymais ir tt. Aš manau, kad mano buvo gerai suprastas Kr. Valdybos patvarkymas, kuris buvo atspausdintas „N. L.“ sausio 27 d. laidoje 2 pusl. Ten parašyta: „Aukų siųsti per Kanados Liet. B-nės apylinkių valdybą bei Šalpos Komitetus arba betarpiškai Vok. Kr. V-bai“.

Nors ten yra redakcijos pastaba, kad tas patvarkymas prieštarauja ankstesniam Kr. Valdybos nutarimui, bet juk galioja vėlesni nutarimai.

Dėl ginčų, kilusių sąryš su Balfo nutarimu, manau, kad tie ginčai gimnazijos remimo reikalo nenustelbė, bet priešingai — jį kaip tik daugiau išsklėdė. Patys aukotojai pradėjo įieškoti būdų, kaip geriau gimnazijai lėšų telkimą praversti.

Aukų dydžio nusistatyti negalima, nes kiekvienas aukojas kiek kas gali, taigi ir 16 vas. gimn. remti komisijos nustatymas po 25—50 centų yra be prasmės.

Dėl paskatinimo, kartais nustatoma garbės aukos norma, kuri paprastai yra didesnė, tai aš, siūlydamas 10 dol. vertės šėrą, ir turėjau tai galvoje.

P. Lelis.

NL REDAKCIJAI tikrai malonu, kad mūsų mielas ben dradarbis inž. P. Lelis labai įdėmiai ir gyvai reaguoja ir labai gražiai pasisako. Su daugeliu jo teigimų tenka sutikti. Čia tenka tikrai paaiškinti kai

kurias smulkmenas, kurios, matyti, sukėlė p. Lelio reaguavimą.

Red., teigiant, kad ne visai tiksliai buvo suprastas KLB Kr. V-bos potvarkis, prieš akis turėjo daugiau, negu vien siuntimo būdą; būtent: Kr. V-ba Vasario 16 gimnazijai remti komisijai pavedė, svarbiausia, sudaryti rinkliavos planą ir praversti rinkliavą, tik tai be ko kita pastebėdama, kad visa piniginė atskaitomybė geriausia daryti per Komisiją. Ir tikrai taip būtų geriausia.

Bet ta pačia proga dėl Gerb. P. Lelio siūlymų. Šėrai juk tinka šėrų - akcijų bendrovei, ne aukoms rinkti. Kas kita, kaip dabar p. Lelis rašo, kad tai yra garbės aukos, jeigu yra didesnės. Bet pagal ką gi tą dydį nustatyti? — Jeigu ne būtų nustatyta 25-50 ct., o, prileiskime, būtų buvę nustatyta 10 dol., tai p. Lelio darbi siūlomoji suma juk nebūtų garbės auka. Antra vertus, Komisija taikėsi prie masinio aukotojų. Juk būtų daug svarbiau, kad tą sumą suaukojtu visi lietuviai, nes tai turėtų savo moralinę prasmę. Ir, be to, masė žmonių nesijauja apkraunama, nes vienkartinė auka 25—50 centų yra kiekvienam pakeliamą.

Dėl nutarimo galios, tai Redakcija yra tokios nuomonės: „N. L.“, kad Kr. V-ba tiesiog užmiršo asvo ankstyvesnius nutarimus. O jeigu ji tai padarė sąmoningai, tai, skelbdama, turėjo ir pažymėti, kad anks tyvesni jos nutarimai paskuti niuoju yra keičiami.

Bendrai gi, labai sveikinti nas inž. P. Lelio sumanymas sudaryti didelį būrį Garbės aukotojų — tegul sekasi!

WESTON'S

...Kasdieninės mūsų duonos, duok mums šiandieną...

Mažai kas iš mūsų bekalba šią maldelę, bet duoną kas dien valgo visi.

Nepriklausomaj Lietuvoj nepaprastai skanią ir maistiną duoną kepdavo ir valgydavo mūsų sodžiuje, o miestiečiai ilgai buvo matinami įvairių kepyklų netinkamomis duonomis, kol pagaliau Kauno „Parama“ pastatė modernišką kepyklą ir aprūpindavo natūraliai maistingą duoną — miestą ir karius.

Nuo pirmosios sovietų okupacijos dingio iš Lietuvos skania duonelė, visokiais netinkamais mišiniais prigrūdavome skilvį, ir kai pasitraukė ir vakarus, ruo antru kartu užplūstančių mūsų kraštą okupantų, po įvairių kančių kelio, pamatėme Amerikos karius, kurie baltą pyragą valgo.

Perplaukus Atlantą, šis pyragas, kurio mūsų tautiečiai, likę savoje žemėje, neturi nė per jokią šventę, liko mūsų kasdieninė duona.

Daugeliui mūsų tautiečių, tarp kitų neįprastų darbų, tenka dirbti ir duonos gamyboje. Noriu kiek parašyti apie didžiulę kepyklą Weston's, kuri Kanadoje turi 23, o JAV — 7 skyrius.

Montrealyje ji įsikūrusi pietiniame Lauro upės krante — Longeloje. Čia veikia 4 skyriai duonos su 57 rūšių pyragaičių kepykla, biskvitai, Dr. Jackson ir Newport. Čia dirba per 100 darbininkų. Iš naujai atvykusių lietuvių pirmutinis čia gavo darbą ir dabar tebedirba Vincas Ambrozaitis. Nors augina gausią šeimą, padirbęs, pasistatė namukus, o dabar jau baigia įsirengti antrus — dviejų aukštų. Kelius metus čia išdirbęs ir pasistatęs gražius namus Mykolas Kizys, pernai išvyko į Windsorą, Ont., geresnės laimės įieškoti. Pranas Mickus, negavęs darbo savo profesijoje, kaip auto mecha

nikas, prisiglaudė Weston's, pasistatė namus, apsigėdė, au gina sūnų ir ateinantį pavasarį daro planus statydintis kitus didelius namus, šiam tikslui jau ir žemės nusipirko.

Bet geriausiai iš mūsų tautiečių čia stovi prieš porą metų atvykęs iš Anglijos Vladas Janušauskas. Jis, vieno bičiulio padedamas, pernai pasistatė namus, o darbe vis pavadavęs dešimtiniukus, dabar paskirtas formanu. Per jį Weston'e gavau darbą aš, Bronius Rinkevičius ir kt. lietuviai.

Vasaros metu kasmet darbininkams fabriko yra daromos iškilos - gegužinės, traukinių, garlaivių ar autobusai ir milio nierių lankomas kurortines vietas, kurios darbininkams ir jų šeimoms nariams nieko nekaštuoja. Jų metu daromi įvairūs konkursai ir jų laimėtojams, kurių labai gausu, duodamos dovanos.

Žiemos metu darbininkams nemokamai padaromas balius su šokiais, o jų vaikams Kalėdų eglutė ir jie visi apdovanojami. Žiemos švenčių ir N. Metų proga darbininkai apdovanojami piniginėmis dovanomis ir Weston gaminiais. Šiemet, burtų kelių laimėjusiems, dar išdalyta keliasdešimt kalakutų.

Darbe darbininkams duodami rūbai, kurie kas savaitę keičiami švariais, o dešimtiniukams darbo rūbai keičiami kasdien. Kurie tenka dirbti prie „nešvarių“ darbų — marmelado, šokolado ir p., tiems duodamos prijuštės, kurios keičiamos net po kelius kartus per dieną.

Kasnakt kepyklės grindys plauamos karštu vandeniu su muilu ir visi pakampiai dezinfekuojami. Aplanai, higiena čia nepaprastai stropiai saugoma. Valymai, plovimai ir dažymai čia vyksta nuolat. Jei nukrenta nuo diržų duona, tai jau metama šalin. Neišparduota duona ir pyragaičiai kasdien iškrautuvių surenkami, išpakuojami ir pardudami ir farmas gyvuliams.

Po 6 darbo mėnesių darbininkai apdraudžiami The London Life Insurance Co. Man atskaitoma po 1 dol. 30 ct. sa

vaitei. Susirgus būtų mokama už ligoninę po 6 dol. dienai ir šeimai pašalpos po 30 dol. savaitei. Pomirtinė 3.000 dol. Mačiau, kaip vieno darbininko žmonos gydymo ligoninėje atveju, draudimas apmokėjo visas su tuo susijusias išlaidas. Kitam, pačiam susirgus, draudimas mokėjo po 7 dol. dienai už ligo ninę ir 35 dol. savaitinės pašalpos šeimai.

Santykiai darbininkų su bosais geri. Vienintelis, kurs mane raštu pasveikino gimimo dienoje, buvo mano bosas Mr. D. Suterland, o pereinatos vasaros gegužinėje jis prisistatė su alumi ir klausimu, kodėl man nelinksmu? Sunku jam suprasti, kad aš ilgios savosios žemės ir saviškių...

Prieš Kalėdų šventės bosai darbe ejo per darbininkus ir kiekvienam linkėjo linksmy švenčių, o Mr. R. H. Maidment, kiekvieną pasveikino ir raštu.

Vyrauja anglų kalba. Baigiant peršasi dvi išvados:

I. Naujai atvykusiems, kuriems dar nepasisekė gauti pastovaus darbo, gali bandyti čia. Nors pradinis atlyginimas vyrams 80 ct., moterims 60 ct. už valandą, bet už kelių mėnesių vyrai gauna po dolerį, o moterys po 80 ct. už darbo valandą. Vasaros metu, kai gamyba čia padidėja ir prasideda nuolatiniams darbininkams atostogos, galima padirbėti moksleiviams. Pereitą vasarą, viena jų — Šliogeris Irena — čia dirbo ir tuo padėjo tėveliams statydintis namus. Bet ji priėjo išvados, kad vis tik mokytis lengviau, negu kad ir biskvitus dirbti...

II. Gaminiam čia naudojami pirmos rūšies produktai. Žaliavos perkamos betarpiškai iš pirmų rankų. Teko man klabėtis su keliais tautiečiais, kuriems teko dirbti kitose kepyklose, kur naudojami įvairūs erzalai, o sanitarinių ir higienos reikalavimų visai nebojama.

Tad kas nori pirkts gerą duoną, įvairiausių pyragaičių ir biskvitų už tikrą kainą — laikytis markės Weston's.

Stepas Paulauskas.

WINNIPEG

DAR TRUPUČIU KAS „OŽIUI“.

Kai „Nepr. L-voje“ užtikau vieną „Ožį“, mėginau jam du rti, bet kai iš to atsirado du, nutariau liautis, nes gaila ir man savų ragų.

Kad nebuvo pagrindo tą „Ožį“ vėdu mušti, arba, kad jis, tik pasivadino „Ožys“, tik ra tiesa, bet pavalgius šaukšto nebėra ko bejieskoti, o be to, šiais laikais, tik viena išeitis — prisipažinti klydus. Gal supras vienas kitas skaitytojas, nes „Ožys“ su Indra jau baigia prasiversti. Atrodo, kad Biblijos savininkę bene abu pažįsta. Kad Indra pasiskolina Bibliją, tai čia nieko tokio, nes Indra kunigu nemėgino būti, bėpigu p. „Ožiui“ drožti Bibliją iš atminties!

P. „Ožys“, nudūmęs ten... jiesko pavardės Indros aukotojų bei dirbusiųjų sąrašuose. Be reikalo tie klapatai, kaip ne randame „Ožio“, taip nerasi me ir Indros. Aš jau neįsijaučiu.

Gaila, p. „Ožys“ man pri meta, būk aš pasigyręs ir straipsnio pabaigoje pasakęs: „To dėl ir mes gyvenime ir kurime“. Deja, ten aiškiai matyti, kad tokius gražius žodžius pasakė mok. p. Bujokienė, o ne Indra. O ji, pilnai turėjo teisę tai pasakyti, nes laikraščiuose (šarąų netikrinau) mačiau, kad p. Bujokai yra daug aukavę. Todėl p. „Ožiui“ ne galėjo „panašiai nuskambėti“, kaip toms muselėms nuo jaučio rago: „Ir mes arėme!“

Kad iš vieno „Ožio“ stojosi „du Ožiai“, matau, kad ir Indrai reikš liautis badytis, nes tie „Ožiai“ Indrai per stiprūs ir gali ji suvartyvisai į „Ožio“ ragą, todėl Indra, nemokėda

mas iš atminties Biblijos, ir baigia, o skolintis nedrįsta. Manau, kad Indrai teks pūkti „Ožiui“ alaus ir daryti žgadą.

Nebėra ko nusiminti, pava saris artėja, atsibudo ir Prerijų vištelė iš miego ir pragydo lotyniškai. Indra.

AUKOS TAUTOS FONDUI.

Vasario 16 d. minėjimo metu, įvykusio vasario 21 d. Tautos Fondui suaukota 87.75. Au kojo: po 5 dol.: V. Januška, G. Ziminskas, P. Zablockis, V. Taliūnas, V. ir J. Butkevičiai; po 3 dol.: K. Strikaitis; po 2 dol.: J. Demereckas, Dr. E. Gedgaudas, J. Januška, Dr. C. Kurauskas, E. Kalasauskas, P. Liaukevičius, P. Matulionis, J. Mikalauskas, A. Radzevičius, P. Serapinas, S. Simanavičius, J. Vidžiūnas, Dr. J. Zulanis; po 1 dol.: A. Balčiūnas, kun. J. Bertašius, J. Biliūnas, Banikonis, Bukauskas, S. Bujokas, V. Daubaras, Dar gužienė, Demereckienė, V. Dielininkaitis, J. Didžbalis, A. Genys, P. Jauniškis, U. Jauniškienė, M. Januška, K. Kalasauskienė, V. Kriščiūnas, A. Ku naitis, R. Mikalauskas, A. Mačiūnas, J. Malinauskas, J. Nas tojus, K. Pranevičius, J. Račys, V. Rutkauskas, K. Stonkus, V. Serkšnys, A. Tuske nis, J. Višniauskas, P. Vaitie kūnas; po 50 ct. V. Galinaitis, J. Kvedaravičienė, J. Mališaus kai, K. Karaška, Kazanavičienė.

Aukų sąrašuose neatžymėtų 1,25 dol. Už įsiskverbusių ne tikslumus atsiprašome. Ponui V. Januškai, rinkusiam aukas ir visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

Tautos Fondo Įgaliotinis.

LONDON, Ont.

VASARIO 16-TOSIOS MINĖJIMAS.

Londono lietuviai 36-tąsias Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo metines paminėjo vasario 27 dieną Bibliotekos auditorijoje. Įdomią paskaitą skaitė A. Petrašiūnas. Augštos moralės pagrindais sukurto šeimos yra tautos stiprybė, taigi ir vienas didžiausių tautos gyvastingumo šaltinių — pagrindinė paskaitos min ty.

Atsilankę pabaltiečių atstovai perdavė nuoširdžiausius sveikinimus ir linkėjimus. Buvo ir vienas kitas svečias — mūsų bičiuliai, čia gimę kana diečiai.

Gražų išpūdį padarė visiems užprenumeruotos Lietuvių Enciklopedijos I tomo įteikimas Londono Miesto Bibliotekos atstovui p. C. D. Kept. Įteikė jas A. Pocius, gražia anglų kalba, tarp kitko užakcentavo: „Gal ir po kelių šimtų metų šion salėn dabar susirinkusių lietuvių čia jau nebus, bet mūsų kultūros ir dvasios turtų atspindys — Lietuvių Enciklopedija čia liks ir liūdys apie mus, kaip žmones troškusius tik vienintelio dalyko — laisvės“.

Meninėje dalyje su dideliu pasisekimu Juozas Rimkus, akomponuojant Bernotienę,

padainavo St. Šimkaus, Kačėnausko, Gaubo ir kt. lietuvių kompozitorių dainų. Su tikru įsijautimu p. Bernotienė pas skambino solo Paderewskio menuetą. Šeštadieninės lietuvių mokyklos mokiniai tiesiog pasigėrėtinai padeklamavo gražių eilėraščių.

Minėjimą tektų laikyti pa vykusiu. Gaila tik, kad tautiečiai negausiai atsilankė, todėl nedaug surinkta ir Tautos Fon dui aukų.

Rytojaus dieną — vasario 38 dieną per Londono radiją A. Pocius skaitė paskaitą apie kėnciančią, bet gyvatingą ir kovojančią Lietuvą. L. E-tas.

Laisvoji tribūna.

DĖL VASARIO 16-IOS MINĖJIMO.

Kaip žinoma, šiais metais Montrealyje be K. L. Bendruo menės M. A. Valdybos viešą Nepriklausomybės paskelbimo sukakties minėjimą dar suren gė K. L. T. Montrealeio Skyrius kartu su Šv. Kazimiero pa rapija.

Niekas, be abejo negali pa neigti teisės atskiroms organi zacijoms ruošti įvairius kultū rinio bei tautinio pobūdžio pa rengimus. Tačiau šia proga būtina padaryti keletą esminių pastabų.

Šiuo metu pagrindinis kiekvieno lietuvių, nežinantis koki ai organizacijai (išskyrus ko munistines) jis priklausytų ar kokios pasaulėžiūros jis bebū tų, troškimas ir siekimas — Lietuvos iš sovietinės pries paudos išlaisvinimas. Šiuo klau simu nėra nuomonių skirtumo.

Minėto tikslo siekiant, visiems reikėtų dirbti galimai sutarti nau. Ypač tais atveisi, kai įeinama į sąlytį su įvairių kraštų vyriausybėmis, kito mis tautomis, istaigomis ar jų atstovais, turėtų būti rodomas visiškas visų lietuvių vienin gumas. Nepriklausomybės pa skelbimo šventė turi būti vi sos, kurioje nors vietoje esan čios, lietuvių visuomenės vie ningumo demonstracija. Visi reiškiniai, veiksmai ar patvar kymai, prieštaraujantieji šiai aiškiai tiesai, yra nenaudingi.

Visai teisingai pasielgė L. K. Bendruomenės M. A. Val dyba, kviesdama į minėjimą visus Montrealeio ir jo apylin kių lietuvių, neskiriant jų jokiais atžvilgiais, ir į Garbės Prezidiumą — visų lietuviškų organizacijų atstovus su vėlia vomis. Nors didelėje Plateau salėje susirinko, palyginti, ga na daug mielų tautiečių, dar daugelis galėjo joms sutilpti. Taip pat buvo pasigęsta kai kurių organizacijų atstovų

Garbės Prezidiume. Tai yra apgailėtini reiškiniai. Taip pat apgailėtina, akd K. L. T. susirinkime nutarta pasiūsti rezoliuciją Kanados Ministe riui Pirmininkui, kuriam kiek anksčiau K. L. Bendruomenės M. A. valdyba jau buvo pasiū ntusi rezoliuciją, nurodant, kad ji yra priimta Plateau sa lėje susirinkusių Montrealeio ir jo apylinčių lietuvių.

Kad ir nevadinant šių bei pa našių vasario 16 minėjimo fak tų „skaldymu“, nes, laimei, di džioji montrealiečių dalis, kaip teko iš įvykių ir visuomenės reaguojimo patirti, turi sveiką nuovoką, visgi negalima nepri pažinti, kad tuo siekiamam tik slui gali būti padaryta žymi ža la, vietoj pageidaujamų tei giamų vaisių.

Tačiau minėjimai jau praėjo. Kas padaryta — nepakei si. Belieka tikėtis iš šių metų patirties pasimokinti ir tikėtis, kad ateityje minėtų klaidų bus išvengta. Jeigu kuri organiza cija ras reikalinga surengti sa vo vasario 16-sios minėjimą, tevykdo tai ir tebūnie pagirta už šį gražų darbą. Betgi ji turėtų dalyvauti ir bendrame visų Montrealeio lietuvių minė jime bei suderinti savo veiklą su jo nutarimais.

Linkėtina, kad bendrame at einančių metų minėjime, kurį surengs K. L. Bendruomenės M. A. Valdyba, vieningai da lyvautų visa Montrealeio bei jo apylinčių lietuvių bendruome nė, būtent: abi parapijos, se nieji ir naujieji ateiviai, anksčiau ar vėliau įsikūrusių lietuviškų organizacijų atstovai, vai dzdžiai tariant — seni ir jauni, dideli ir maži. Šios šventės metu visų lietuvių pakilūs ja usmai ir nenumaldomas lais vės troškimas turi susilieti į bendrą pasiryžimą ir pasireiks ti vieningu lietuvių tautos va

MAMERTAS MAČIUKAS

DIPLOMUOTAS MOTERIŠKŲ IR VYRIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS.

AUGSTOS KOKYBĖS RANKŲ DARBAS.

ANGLISKOS MEDŽIAGOS — NAUJAUSIOS MADOS.

SKUBUS PATARNAVIMAS.

(mail orders) iš visų Kanados ir JAV vietovių.

Adresas: kampas Mount Royal ir Brebeuf, Montreal.

(blokas į rytus nuo De la Roche, užrašas: Rene Bourdages).

Valandos: kasdien 9—6; penktadien. 9-9 ir šeštadien. 9-6.

Įėjimas: 4504 Brebeuf St. Tel. FR 9141; Res.tel. RA 2-1726.

EDMONTON, Alberta

EDMONTON'O ir APYLIN KĖS LIETUVIŲ AUKAVU SIŲ TAUTOS FONDUI SĄRAŠAS.

Aukojo po 12 dol.: P. Šiugž dinis, J. Barkauskas; po 10 dol.: A. Kantautas, A. Mažo nis, K. Vaitkūnas; po 6 dol.: J. Dovydenas; po 5 dol.: A. Bajorinas, P. Gudjurgis, J. Gustainis, Juodelis, kn. B. Jur kus, J. Kamaitis, N. Kardelis, Kynas, J. Kuraitis, J. Karo

lios pasireiškimu.

Vasario 16-ji tesuburia vi sus lietuvių į gražiai sugyve nančią šeimą ir teprablaivo Montrealeio padengę, vis dar apsiniaukusią nuo neatmena mų seimo laikų!

Montrealietis.

NL REDAKCIJA mielai du oda šiuo klausimu pasisakyti, nes dėl montrealiečio straips nyje minimų dalykų visuome nėje girdėti nuomonių. Ge riau bus, kai bus išsiaiškinta ir nebeliks abejonių.

Geras yra Montrealečio pa geidavimas, kad, be minėjimų, kuriuos rengtų atskiros orga nizacijos, būtų dar vienas ben dras masinis visų lietuvių ir jų organizacijų suderintas mi nėjimas. Bet reikia, kad būtų padarytas šis pageidaujamasis suderinimas. Suderinimui rei kia sutarimo ir susitarimo, kad neįvyktų paralelizmų. To dėl visai gera mintis — rasti būdų susiderinti ir suderinti būtinus vieningumo veiksmus.

Gaila, kad Montrealeietis nepa bandė pajieškoti tų suderini mo priemonių. Todėl šioje vie toje Montrealečio straipsnis palieka esminę spragą. Reikia spėti, kad bus ir daugiau šia tema nuomonių.

sas, K. Lalentas, K. Saulit, Še petienė, A. Sepetys, Smitas, P. Vareika, P. Vaitkūnas; H. Jogaldas; po 4 dol.: Mečys, Urbonas; po 3 dol.: Vidugiris, Dudaravičius; po 2 dol.: J. Au gis, J. Bajoras, J. Bendeko wils, P. Janits, B. Kadis, Ma likauskas, J. Pašukonis, J. Po pikaitis, Rašimas, Leo Silkoks, K. Sadauskas, K. Zolpis, Kun drotienė; po 1 dol.: P. Augu lis, J. Andrulionis, Balsys, M. Bachs, Bendoraitis, B. Bendo raitis, St. Baraick, Dovydaitis, Druteika, J. Fray, Gedgaudas, Gudelevičius, J. Kirdeikis, Kir deikis, Kromas, Kuraitienė, P. Kuraitis, Kadis, A. Kulika uskas, Kunigiškis, Norvila, Fl Murauskas, Pleskus, E. J. Pa dneot, Rimkūnas, W. Rudins kai, Snips, Seruska, R. Ste ward, Sližys, A. U... (neįskai toma), Vektorius, Vincas—, V... (neįskaitoma), W. C., B. W..., Zelinkevičius, P. Zale ckenė, V. Žukauskas; po 0.75 c.: Monty; po 0.60 ct.: Cher ry Ch.; po 50 ct.: Amiral, M. Klermont, Leop. Misys, Šei kus, Semaška, Nežinomas, po 30 ct.: Survilai; po 25 ct.: R. Bajoras, D. Dimmer, A. Kyn as, P. Misip, L. Pilkionis, Sur vila, Vengelis, Wespberg.

Šioje rinkliavoje vasario 20 dieną surinkta aukų 238,65.

Aukus rinko p. F. Kantautie nė ir p. J. Gustaitis, p. V. Kaz lauskaitė ir p. J. Pilipavičius.

Visiems aukojusiems ir au kų rinkėjams Apylinkės Val dyba taria nuoširdų lietuvišką ačiū.

Išdininkasa J. Barkauskas.

Dr. Roman Pniewski

Daugiametė praktika didelėse ligoninėse ir klinikose. Vidaus ligų, akušerijos ir venerinių ligų specialistas. 3537 PARK Ave, Montreal. Tel. HA 7623. Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų.

VICTORIA CLEANERS & DYERS CO.

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS. MINOR REPAIRS. RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED. CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY. FUR AND GARMENT STORAGE.

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsiaustus nuo lietaus uždedami jiems „Drex“, kad neperleistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fo telius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius. Sutaisme rūbus (iširimus), įsiuvame sa gas ir pan. Kiekvieną or derį paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti: TR 1135, galima šaukti lietuviškai.

Lietuviai savininkai:

J. Matulaitis, J. Kriaučiūnas, A. Majauskas.

MONTREALIS 2832 ALLARD TR 1135

Dr. DORA GORDON

Dantų gydytoja

Kalba lietuviškai

Tel.: WALnut 9773 4914 Decarie Blvd., Montrel.

7697 CENTRAL, VILLE LASALLE. HE 3207

LE MIEUX LINGERIE

VAIKIŠKI IR MOTERIŠKI DRABUŽIAI.

Taipogi yra priimami DAŽYMO ir PROŠINIMO darbai sumažintomis kainomis. 5% nuolaida patiekusiam šį skelbimą.

RAŠTINĖ. TR 6025 5 — 6th Ave, VILLE LASALLE.

J.R. RIENDEAU

KONTRAKTORIUS

VISŲ RŪŠIŲ KASIMAI

Specialybė: kanalizacija ir vandentiekis. Mechanizuotos kasimo priemonės, kompresorius.

LIUDESIO VALANDOI

KREIPKITĖS PAS

Laidotuvių Direktorių

C. Halpin Funeral Home Reg'd.

KOPLYCIA VERDUN — WILLIBRORD AVE KAM

PE, PRIE PAT AUŠROS VARTŲ PAR. BAZNYCIOS

4500 VERDUN AVE, VERDUN. Tel. YO 3440

J. GRAŽYS

SIUVU NAUJUS IR TAISAU SENUS KAILINIUS PALTUS. DUODU GERĄ KAILIŲ PASIRINKIMĄ.

DARBĄ ATLIEKU SAŽININGAI IR ŠVARIAI.

KAINOS PIGESNĖS KAIP KITUR.

7437 BLOOMFIELD, Park Extension. CRescent 2279.

Kreiptis po 6 val. vakaro, šeštadieniais — visą dieną.

LIETUVIS LAIKRODININKAS

ŽUKAS ANTANAS

408—8th Ave, Ville Lasalle, Que. TR 4321

Kreiptis vakarais po 6,30 val.

BELLAZZI — LAMY, INC

TR 5151 7679 George St., Ville Lasalle.

Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durya, langų rėmai. Insuliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris.

GENERALINIS STATYBOS KONTRAKTORIUS

D. E. BELANGER & SONS

15 METŲ JŲŲ TARNYBOJE

GARANTUOTAS DARBAS.

259 — 3 Ave., Ville Lasalle. TR 4588.

TILLSONBURG - DELHI, Ont.

IŠPODINGAI PAMINĖTA VASARIO 16-TOJI

Vasario mėn. 27 d. Tillsonburgo gimnazijos patalpose, vietos ūkininkų klubas kartu L. B. Apylinkės Valdyba su ruošė Vasario 16-tos minėjimą.

Erdvi gimnazijos salė buvo pilna prisirinkusių iš plačių apylinkių lietuvių. Taip pat dalyvavo miesto valdžios pareigūnai, bei spaudos korespondentai.

Meninę dalį išpildė Toronto mišrus choras „Varpas“ vedamas St. Gailevičiaus ir Hamiltono tautinių šokių grupė, vadovaujama p. V. Panavaitės. K. L. B. Krašto Valdybos pirmininkas J. Matulionis pasakė pritaikintą kalbą. Minėjamą atidarė St. Gailevičiaus choras Kanados Himnu. St. Augustinavičius jr. publiką su pažindino su esama programa ir pakvietė teisininką V. Ignaitį kalbėti. V. I. suglaustai, bet labai turiningai ir vaizdžiai perbėgo nuo 1918 m. iki dabar nueitą Lietuvos kelią. Su minėjo kraujo aukas, kurias sudėjo mūsų broliai laisvę kovodami bei vėliau ją begindami. Žuvusius ir šiandien žius tančius paprasė pagerbti susi kaupimo minute. Po to J. Matulionis pasakė kalbą ir perdavė mums K. L. B. geriausių linkėjimus. Savo turiningoje kalboje prelegentas nušvietė, kokį lietuvių tauta yra išnešusi svietimųjų priespaudos jūn gą, ir kokią pažangą padarė

per neilgą nepriklausomo gyveno laikotarpį. Ragino ne pamiršti mūsų užduoties ir nuolatos skelbti pasauliui šią baisią padarytą ir daromą bėgą šėvių neteisębę. J. M. patavo kelių Amerikos senatorių jautrius pasisakymus dėl lietuvių bylos, o buvę panašių pasisakymų per šimtą. Juos privertė Lietuvą prisiminti ir pareikšti šiuos reikšmingus žodžius ne kas daugiau, kaip tik Amerikos lietuviai. Šią kalbą St. Augustinavičius jr. suglaustai perskaitė angliškai. Taip pat buvo perskaityta abiem kalbom J. E. Ministeriui Pirmininkui rezoliucija, kuri čia paduodama ištisai.

Meninė dalis buvo tokia, ko kė vargu ar kas įsivaizdavo. St. Gailevičius su choru, pro tarpiais, publiką tiek „elektrino“, kad jis turėjo vargo ją „atsaldyti“.

Iš visko atrodė, kad šis meninis vienetas nėra mėgėjų, o tikrų profesionalų. Pirmiausiai užtraukė savo choro vardo dainą „Varpas“, kuri po visų audringų kalbų buvo tartum antdami. Žuvusius ir šiandien žius tančius paprasė pagerbti susi kaupimo minute. Po to J. Matulionis pasakė kalbą ir perdavė mums K. L. B. geriausių linkėjimus. Savo turiningoje kalboje prelegentas nušvietė, kokį lietuvių tauta yra išnešusi svietimųjų priespaudos jūn gą, ir kokią pažangą padarė

ram of humorous nature and classical numbers, with „The Bells of Freedom“ as their outstanding presentation“. Po „Varpo“ užgriauna mažai kam girdėta daina, „Laisvė“ (teisingiau pasakius, tai laisvės šauksmas). Su šia daina mūsų meisteris turėjo publiką jau ant „menčių“. Manau, ir la bjausiai atbukusi širdis negalėjo nesudrebėti išgirdus šį likiminės valios šauksmą.

Kad nebūtų monotoniška — sumirga V. Panavaitės tautiniai šokiai. Ši meninė dalis buvo irgi atkreipusi svetimtaučių dėmesį. „The Lithuanian Dancers' group, of Hamilton under the direction of Wanda Panavas, presented modern and folk dances and were very popular with the large audience“.

Perstatymai labai trumpi, programa gyva. Vėl išsina Gailevičius, vėl publika šėlsta. Pir mučiausia duoda St. Gailevičiaus „Naują Dainą“ jam pačiam akompanuojant, paskui „Dunda Blykčioja Griausti niai“ (griausmingi plojimai ir reikalavimai kartoti) ir keletas klasikinių dalykų, kaip Ri

goletto-Verdi, Maršas iš Faus to ir kt.

Minėjimas užbaigtas Tautos Himnu.

KANADOS VYRIAUSYBĖS J. E. MINISTRUI PIRMI NINKUI REZOLIUCIJA

Mes Delhi, Simcoe, Tillsonburg ir gretimų vietovių lietuviai, 1954 m. Vasario mėn. 27 d. Tillsonburgo miesto gimnazijos salėje gausiai susirinkę paminėti 36-tąsias metines sukaktuves nuo Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės paskelbimo dienos, priėmė sekančio turinio rezoliuciją: Mes deklaruojame visam laisvam pasauliui, kad lietuvių tauta 1918 metais Vasario mėn. 16 d. paskelbusi Nepriklausomą Valstybę ir garbingai ją apgynusi, per 22 nepriklausomo gyvenimo metus sparčiai žengė pirmyn visose kultūrinio, socialinio ir ekonominio gyvenimo srityse, 1940 m. birželio mėn. 15 d. Sovietų Sąjunga, sulaužydama visus savo viešus pareiškimus ir pasirašytas sutartis, kuriomis ji buvo pasižadėjusi gerbti Lietuvos Valstybės Nepriklausomybę

ir jos teritorijos neliečiamumą, įvedė į Lietuvą raudonąją armiją ir, pasiremdama jėga, primetė lietuvių tautai svetimą komunistinį režimą. Sovietų Sąjungos oficialus skelbimas pasauliui, kad trys Pabaltijo valstybės prie jos prisijungė savo noru, yra įžulusio rinių faktų klastojimas ir melas.

Nuo antrojo pasaulinio karo pabaigos iki dabar, Lietuvos valstybė ir jos neginčijama teisė į nepriklausomybę žiauriaus okupanto vis dar nežmoniškai midžiojama, gi pati lietuvių tauta sistematingai teroro priemonėmis naikinama. Jai atimtos asmeniškos, politinės ir religinės laisvės. Jos gyventojai visokiais būdais persekiojami ir masiškai deportuojami į neapgyventas Sovietų Sąjungos sritis ir priverčiamoji darbo stovyklas vergų, kurių laukia nepekeliamos moralinės bei barbariškos fizinės kančios ir mirtis. Išvežtųjų nuosavybės atiduodamos iš Sov. Sąjungos gilumos atvežamiems kolo nistams. Mes žinome ir skelbiame visam laisvam demokratiniam pasauliui, kad toks pat likimas gresia iš sovietinių imperialistų ir likusiam pasauliui, jei laiku ir atitinkama jėga nebus pasipriešinta rusiškajam imperialistiniam bolševizmui. Pasauly nebus taikos ir ramybės, nebus išspręstas nei tautų sugyvenimo, nei ūkinės nei socialinės problemos, kol dešimtimis tautų ir valstybių su daugeliu milijonų gyventojų, jų tarpe ir mūsų valstybės, bus pavergtos ir naikina mos.

Visa tai imdami pagrindu ir pasaulinės demokratinės teisės vardu, mes prašome Kanados vyriausybę stiprinti savo krašto pajėgumą ir užsienio politikoje pagrįsti tiesių ir atviru siekimu atstatyti Sovietų Rusijos pavergtame pasaulyje laisvę, demokratijos ir žmoniškumą padėti.

Mes prašome, kad Kanados Vyriausybė pareikalautų per UN'o pasmerkto buvusių laisvų tautų pavergimą ir visomis galimomis priemonėmis paremti Lietuvos iš Sovietų Rusijos okupacijos išlaisvinimo reikala.

Mes dėkojame Kanados Vyriausybei už rėmimą mūsų moralinių pastangų savo krašto nepriklausomybės atstatymo kovoje. Mes pasižadame visomis mums galimomis priemonėmis dirbti ir remti Vyriausybės pastangas krašto ekonomikoje, bei vidaus ir užsienio politikoje.

K. L. B. Delhi Apylinkės Valdyba ir Tillsonburgo L. Ū. Klubas.

PADEKA.

K. L. B. Krašto Valdybos Pirmininkui J. Matulioniui, Toronto „Varpo“ chorui ir Hamiltono Tautinių Šokių Grupėi.

Mes džiaugiamės, kad nepriklausomybės ir patriotiškumo ryšys tarp mūsų yra galingas. Mes negyvename koncentruotai, kaip didelių miestų kolonijos, todėl mums tuo labiau reikalingas patriotinio židinio kurstymas. Jūs sugaišdami nuo savo tiesioginio darbo ar poilsio aukavotės atnešdami mums pasiilgusios tėvynės šilimos, už ką mes tariame lietuvišką širdingą aciu.

K. L. B. Delhi Apylinkės Valdyba ir Tillsonburgo L. Ū. Klubas.

Jei norite

PARDUOTI AR PIRKTI NAMĄ ir sunkiai Jums sekasi, bandykite paskambinti mums.

Štai tik keletas pavyzdžių:

\$3.500 įmokėti, Bloor—Mar guareta, mūr., 7 kamb. per 2 augštus, gero plano; 2 garažai, viena atvira skola.

\$3.000 įmok., Roncesvalles-Garden, mūr., 2 virtuvės, vandeniu-alyva šildomas, garažas.

2.500 įmk., College-Brock,

6 kambariai, 2 virtuvės; įvažiavimas į kiemą.

\$4.000 įmok., Bloor-Brock, 6 kamb. mūr., moderni virt., gražus kiemas, garažas, namas gerame stovyje.

\$4.000 įmokėti. College-Dovercourt Rd., mūr., 8 kambarių, 2 virtuvės, įvažiavi mas į kiemą.

MES SKOLINAME pinigų įmokėjimui padidinti vien ntik už Jūsų parašą. Galime paskolinti tiek, kiek Jūs turite savo pinigų įmokėjimui. Pvz. jei Jūs turite \$2.000, galime paskolinti Jums likutis \$2.000; Jei Jūs norite \$3.000 galime paskolinti kitus \$3.000.

Ištaigos tel.: OL. 7996 arba OL. 7997

Kuzmas - Baltakys - Plioplys

Namų tel. LA 1250 N. telef. LL 8310 Namų tel. RO 3345

Pošius - Dūda - Maciunskas

Namų telef. JU 7558

J. KARPIS

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

1609 DUNDAS Str. W (kampus Dundas-Brock) Toronto

LO 2710

MICHAEL KOPRIVICA

REAL ESTATE AND BUSINESS BROKER

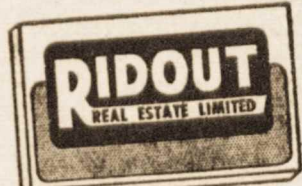
1489 DUNDAS ST. W. (kampus Dufferin) Toronto. pirkdami ar parduodami namus pasitarkit su mumis, mielai jums patarnausim!

VYRIŠKŲ ir MOTERIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS

Kostiumus ir paltus siuvu pagal naujausias madas. Turiri didelį pasirinkimą įvairių anglišių ir vietinių medžiagų. Visus darbus atlieku pigiai, skoningai ir punktualiai.

E. D. KONDRATAS.

1113 A Dundas St. W. (netoli Ossington). Toronto. Tel. LL 9626.

Saugu—Patikima

MŪSŲ NAMŲ APRASYMAI SU FOTO NUOTRAUKOMIS PALENGVINS JUMS PASIRINKTI NAMUS. PLATESNIŲ INFORMACIJŲ IR VISAIS NAMŲ PIRKIMO - PARDAVIMO REIKALAIS KREIPKITĖS

A. KIRSONIS

Telef.: OL 7511

1460 DUNDAS St. W. (prie Dufferin) — TORONTO.

V. MORKIS

Telef.: OL 7511

HAMILTONE

visais nekilnojamo turto pirkimo bei pardavimo reikalais kreipkitės į šios įstaigos atstovus

Hamiltonė

J. Valevičius ir A. Pranckevičius

Visookeripias informacijas suteiks bei patars namų problemose nemokamai. Skambinkite ar užsikite į įstaigą 913 MAIN ST. E. HAMILTON—TEL. 9-4121

RIDOUT

REAL ESTATE LIMITED REALTORS

SKYRIAI: TORONTO — HAMILTON — LONDON — SARNIA — KITCHENER — PETERBOROUGH

BRONIUS AMBAKAS

SPECIALISTAS IŠ EUROPOS

BLOKSŲ — BRIKSŲ — PLYTELIŲ

dėjime

MALONIAI PATARNAUS TAMSTOMS.

Vakara 3867 Henri Julien St., Montreal. LA 9460.

KAINOS PIGESNĖS KAIP KITUR.

LA 7570

WILLIAM BENDENA

REAL ESTATE

1555 Dundas St. W. (kampus Sheridan) Toronto.

Pirkdami ar parduodami namus pasitarkit su mumis — mielai Jums patarnausim!

KE 1118

J. GREEN

REAL ESTATE AND BUSINESS BROKER

933 Bloor St. W. Toronto.

Pirkdami ar parduodami namus pasitarkit su mumis — mielai Jums patarnausim!

HAMILTONUI, TORONTUI IR APYLINKĖMS.

Kontraktorius K. TRUMPICKAS

Įrengiami nauji visų rūšių namų apšildymai anglimis arba alyva. Keičiamos senos krosnys į naujas, moderniškas alyva apšildomas ir pilnai automatiskas. Įrengiami alyvos apšildymai (Oil Burneriai) į senas krosnis ir taisomi seni apšildymai.

Didelis pasirinkimas įvairių firmų krosnių ir Oil Burnerių. Kadangi prekės gaunamos tiesiog iš urmo sandėlių, be jokių tarpininkų, todėl ĮRENGIMAI DAROMI ŽYMAI PAPIGINTOMIS KAINOMIS IR ISSIMOKEJIMUI DVIEMS METAMS.

VISI PATARIMAI VELTUI.

Užsakymai priimami:

Hamiltonė: 18 Spadina Ave. Telefonas 9—2035.

Toronto: 693 Dovercourt Rd. Telefonas LO 8951.

DĖMESIO! Statau naujas alyvines ir kitokias krosnis, taip pat remontuoju senas. Pravedu gazo linijas, prijungiu plytas, statau radiatorius, vandens apšildymo krosneles ir atlieku kitokius panašius darbus.

Pranešu klientams savo naują adresą:

7 HAVELOCK, Toronto, telef. LL 4576

ANT. JUOZAPAITIS

DANUTĖ STRAZDAITĖ

321 Oakwood Ave., Toronto, 10.

GORDON'S BEAUTY SALON

Daro pusmetines ir įvairias vienkartinės šukuosenas, dažo ir kerpa plaukus. Kiekvieną metu (išskyrus sek madienius) galima susisiekti telefonu: OR 8081.

Dr. A. Pacevičius

GYDYTOJAS ir CHIRURGAS

Yarmey Clinic 314 Bathurst St., Toronto

Telef. kabinetas EM. 6-2696. Namų OL 4778

Rentgenas. Fizioterapija. Laboratoriniai tyrimai.

Priima ligonius ir gimdyves: kasdien 11—12 val., 2—4 v. ir 7—9 val., šeštadieniais nuo 11—3 val.

HAMILTON

NAUJOJI B-NĖS VALDYBA

savo pirmame posėdyje pasi-
skirstė pareigomis: pirm. K. kai įmonei Hamiltone?
Baronas, vicep. Vl. Antanai-
tis, sekret. St. Dalius, išdin.
A. Mingėla, parengimų vado-
vas B. Grinius, švietimo ir kul-
tūros J. Ambraziejienė ir na-
rys Vl. Panavas. Naujos b-nės
valdybos būstinės adresas
yra: 131 Kensington Ave.
N., telef. LI 5-0979.

Visais parengimų reikalais
kreiptis į B. Grinių 117 East
bourne Av., telef. LI 4-4956.

Padaryti ir 1954 m. darbo
metmenys. Pažymėti tenka:
balandžio 3 d. Mažosios Lie-
tuvos Dienos surengimas, da-
lyvaujant E. Simonaičiui, na-
rio mokesčio rinkliavos prave-
dimas nuo balandžio 15 d. iki
gegužės 15 d., 6-ųjų metų Ha-
miltono B-nės sukaikties minė-
jimas gegužės mėn. 22—23
d. d. Tam tikslui, jau gauta
yra gražiausia Hamiltono salė
Royal Connaught Hotel Nor-
mandie Room (šeštadienio po-
būviui) ir Crystal Ball Room
— sekmadienio iškilmingam
minėjimui su koncertine dali-
mi. Meninės programos išpil-
dymui, nutarta pakviesti ope-
ros solistus — P. Stošką ir
Brazį.

Tom dienom, reik tikėtis,
kad į Hamiltoną suplauks
daug apylinkės lietuvių, kada-
ngi pirmadienis yra Victoria
Day — laisvas nuo darbo.

HAMILTONO TAUTINIAI SOKIAI.

pasirodys per Toronto televi-
zijos stotį. Laikas ir data bus
pranešta sekančiame Nr.

LIETUVIŲ NAMŲ

reikalas bus sprendžiamas vi-
suotiniame Hamiltono lietuvių
susirinkime kovo 28 d.

Po jo B-nės valdyba numa-
to rodyti filmus, kurių vienas
bus iš Pirmosios Lietuvių Die-
nos Kanadoje, įvykusios per
nai metais rugsėjo mėn. 5—6
d. d.

ŠI ŠEŠTADIENI

KL B-nės Hamiltono ap. val-
dyba šaukia visų oragnizacijų
(arba jų atstovų) pirmininkų
posėdį. Jis įvyks parapijos sa-
lėje 19 val. Visų organizacijų
atstovų dalyvavimas yra būti-
nas.

PADIDĖJO LIETUVIŲ

verslininkų šeima Hamiltone.
Vasario mėn. pabaigoje atida-
rytas B. Rauckienės - Dragū
nevičiūtės moterų grožio salio-
nas „Concession Beauty sa-
lon“ — 409 Concession St.
(ant kalno prieš AP krautu-
vę).

Salonas įrengtas moderni-
a) vasario 9 d. 7.50

A.J. Norkeliūnas

PER SAVO AGENTŲ

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

AŠTUNTI METAI KAIP DRAUDŽIA GYVASTĮ,
NAMUS, BALDUS, MAŠINAS, BIZNIUS, SUSIR-
GIMUS ir NELAIMINGUS ATSITIKIMUS. BEND-
RAI SĄŽININGAI PATARNAUJA
VISOSE DRAUDIMO SRITYSE.

5637 JEANNE D'ARC AVE., MONTREAL 36
Tel. CL 2363

Atstovavimas įstaigose, patvirtinti dokumentų verti-
mai ir nuorašai, kalbinė pagalba turto sandėriuose,
teismuose, mokesčių, imigracijos, vizų ir kiti reikalai

Jonas Žmuidzin

Paryžiaus universiteto dipl. teisininkas:
3420 Drummond, Montreal, P.Q., Canada. Tel.: PL 6580

Lietuviška moterų kirpykla

DARO ŠUKAVIMUS, PUSMETINIUS IR TRUMPA-
LAIKIUS FRIZAVIMUS, DAŽYMA IR KT.
Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ (B. M. Dodon).
2521 CENTRE St., Montreal. Fltzroy 3292.

b) vasario 22 d. 46.75
c) balandžio 1 d. 27.00
d) balandžio 30 d. 5.00
e) gegužės 1 d. 19.00
f) spalio m. v. 837.15
2. Iš Bendr. V-bos Nepr.
Šventės min. aukos 120.00
3. Kl. Prielgausko 40%
nuo nario mokesčio per
Bendr. V-bą 2.40
4. Bendr. V-bos iš Liet.
Dienos pelno 49.40
Viso aukų 1114.20

II. Parengimų pelnas: \$
1. Žiemos balius I. 17. 378.23
2. Kaukių baliaus II. 14. 630.25
3. Koncerto V. 18. 210.54
4. Gegužinės VII. 18. 355.50
5. Gegužinės VII. 15. 130.14
6. Litera. vakaro X. 10. 21.88
7. Balius XI. 21. 405.50
Viso iš parengimų 2132.04

III. Įvairios: \$
1. Rastas Rev. kom-jos
perteklius III. 9. 0.09
2. Konc. reklamos V. 9. 92.50
3. % už I ir II pusm. 4.80
Viso įvairių 97.39
Iš viso pajamų 1953. 3343.63
Balansas. 4046.51

Išlaidos:
I. Pasiųsta Centrai:
1. 1953. III. 4. 1000.00
2. Persiųstė BV III. 6. 120.00
3. 1953. VIII. 1. 51.00
4. 1953. XII. 14. 1254.63
Iš viso Centrai 2425.63
II. Turto įsigijimui:
1. Rašomoji mašinėlė
lietuvišku raidynu 95.00
2. Knyga „Pasaulio Lie-
tuvių žinyras“ 5.00
3. Kartotekos knyga 7.00
Viso 107.00
III. Šalpai:
1. Dovana ŠF loterijai. 5.00
2. Š. Fdui VII. 6. 12.05
3. Š. Fdui VIII. 23. 136.40
4. Š. Fdui XII. 14. pra-
šant perduoti Orvydų
šeimai. 100.00
Viso šalpai 262.45

IV. Savo kolonijai:
1. Dovana gausios šeimos
motinai V. 3. 14.27
2. Šeštad. mok. paremti 23.00
3. B.Vbai antikomi dem-
onstracijos išld. VII. 6. 40.00
4. B.Vbai VII. 31. 20.00
5. Choriui „Rūta“ 23.00
6. Šeštad. mok. XII. 28. 30.00
Viso 154.27
V. Įvairios:
1. Composers and Authors
Assi. už 2 leidimus. 24.00
2. Reklamai 100.76
3. Išėjusiems iš v-bos
dovanų pirkimui. 16.84
4. Gegužinės VI. 28
nuostolio 135.95
5. Raštinės, pašto ir susi-
siekimio išlaidos 53.67
Viso išlaidų 1953 m. 3280.57
Saldo 54. I. 1. 783.94
Balansas 4064.51

Pastaba: Centrai persiųsta
72,5% visų pajamų, turto įsi-
gijimui 3,2%, šalpai 7,8%, sa-
vo kolonijos reikalams 4,6%.
Nuostoliams padengti 4% ir
įvairioms kitoms 6%, 1,9% pa-
likta skyriaus kasoje.

Skyriaus ved. St. Bakšys.
Išdininkas V. Urbaitis.

SUKILIMAS VORKUTOJE.

Atkelta iš trečio puslapio.
vo gana lengvos, bet vergų va-
lstybei ir tas atrodė didžiau-
sia „kramola“. Jie pareikalavo
paleisti visus vergus laisvinti,
bet paleistieji sutinka pasilikti
ir dirbti savo vietoje penke-
rius metus, kaip laisvi darbi-
ninkai.

1953 m. liepos 20 d. atsisa-
kė dirbti 7000 vergų pirmojo
je anglių šachtėje, o liepos 23
d. jau 25 šachtos stovėjo dy-
kos. Liepos 25 d. visos 25
šachtos nedarbo, 250.000 ver-
gų, tai yra lygi pusė visų Vor-
kutos „gyventojų“ įsijungė į
streiką.

Toks spontaniškas streikas

Adamonis ir Budriūnas Real Estate & BUSINESS BROKERS

Namai pardavimui:

Rosemounte:

2-ju šeimų po 5 kamb. Nau-
jas, centr. šildymas. Gara-
žas. Kaina 16.000. Įmokėti
6.000. Be garažo įmokėti
5.000.

3-ju šeimų. 2 butai po 3 km.
ir 1 butas 5 km. Naujas.
Centr. šildymas. Kaina 19.
250. Įmokėti 7.500.

1 šeimos. 4 kamb. namas su
sklypu ir visais baldais. 9
metų. Kaina 7.750. Įmokėti
4.300.

Park Extention: 2-ju šeimų
po 4 kamb. 5 metų. Šildym.
oru. Kaina 13.500. Įmokėti
5.000.

Centre:

2-ju šeimų po 4 kamb. La-
bai gerame stovy. Kaina 11.
000. Įmokėti 3.500.

Verdune:

Allard. 2-ju šeimų po 5 ka-
mbarius, pusiau pristatytas

NORĖDAMI PARDUOTI AR PIRKTI KREIPKITES
Į PIRMĄJĄ MONTREALY LIETUVIŲ REAL ESTA-
TE ĮSTAIGĄ.

MŪSŲ TIKSLAS — JUMS PADĖTI!

NAMAI — ŽEMĖ — PASKOLOS — DRAUDIMAS.

Jums mielai padės AGENTAI:

A. GRAŽYS RA 1-3148 A. SKREBUTĖNAS TR 9768
B. JAZOKAS PO 6-9041.

Darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 9 valan. vakaro.
Telefonai LA 7932. LA 9871. PO 6-6495.
177 Sherbrooke St. W. kambarys 5, Montreal.

DE LUXE DRY CLEANERS

143—8th AVENUE, LACHINE NE. 5-0303
Sav.: P. RUTKAUSKAS.

Kostiumas,
Suknelė ar
Skrybėlė

\$1.

Paimame iš namų ir prista-
tome į namus visame Mont-
realyje ir priemiesčiuose.
Darbą atliekame sąžiningai.

NE. 5-0303

GERA PROGA TABAKO ŪKIUI ĮSIGYTI.

Du prityrę tabako ūkininkai parduoda pusę ūkio. Vie-
nas pirkęs antrą ūkį parduoda pusę už 3.000 ir palieka
vienam tvarkyti. Antras nevedęs — nori pusininko su
šeima arba nevedusio tik 2.700 dol. įmokėti. skubiai ra-
šykite dėl pilnesnės informacijos.

CARLES POCIUS REAL ESTATE.

Tillsonburg, Ont.

Tel. 8297.

Sault Ste Marie, Ont.

VASARIO 16 D. PAMINĖJIMAS.

Sault Ste Marie apylinkės
komitetas Vasario 16 dieną pr-
avedė per vietos radiofoną ra-
dijo pusvalandį, kuris pasise-
kė neblogai. P. A. Bajoras gra-
žiai nušvietė praeities laikus ir
priminė žauresius Rusijos oku-
pacijos laikus, paminėdamas
birželio 15 d. ir padarytas nau-
jas kapines, kaip Sibiro, taip
Praveniškes, Rainių miškelį ir
kt. Paminėjo ir vokiečių oku-
paciją. Po to sekė lietuviška
muzika ir Lietuvos Himnas.

S. S. Marie kapelionas kun.
L. Kemėšis atlaikė mišias, o su
rinktus pinigais laike mišiu, pa-
aukojo Tautos Fondui.

Vasario 20 d. buvo tęsiamas
minėjimas. Pirmininkas A. Ba-
joras atidarė minėjimą. Paskai-
tė paskaitą A. Motiejūnas. Es-
tų atstovas min. Arno Ambel
kalbėjo anglų kalba ir primi-
nė visų trijų Pabaltijo valsty-
bių tragišką likimą ragino ne
siskaldyti, vieni kitiems padė-
ti, nes tos mažos valstybės pa-
vieniu negalinčios kovoti pri-
eš šimtą kartų stipresnį priešą.

Po paskaitų mūsų jaunimo
buvo trumpa programa: gra-
žiai padėklamuota keletas ei-
lėraščių ir pašoktas buvo bale-
tas.

Į vasario 16 minėjimą buvo
kvieistas iš Hawk Jancton esan-
tis senas emigrantas Jonas
Paliulis, turintis gražų hotelį.
Jis į minėjimą atvyko ir mūsų
koloniją parėmė aukom ir pasi-
žadėjo palaikyti su mūsų kolo-
nija glaudesnius santykius, už
ką apylinkės komitetas reiškia

as tiek išgąsdino Kremlių, kad
beregint visa eskadrilė trans-
portinių blizgančių lėktuvų at-
gabeno iš Maskvos augstus
NKVD pareigūnus derėtis su
streikuotojais. Vartodami sal-
džius žodžius enkavedistų bo-
sai stengėsi vergus „atvesti
į protą“, prižadėdami pagerin-
ti jų sąlygas, leisti jiems rašy-
ti laiškus šeimoms dukart per
mėnesį, vietoje iki šiol leidžia-
mų dusyk per metus ir leisti
syki metuose kam nors iš gi-
minių juos aplankyti. Žinoma,
paleisti iš vergijos ir padaryti
laisvais darbininkais enkaved-
istų bosai nesutiko. Derybos
baigėsi be pasisekimo. Tuom
et svečiai iš Maskvos emėsi
grąšinimų, bet ir tiems negelbs
tint, automatiškai šautuvai bu-
vo paleisti į darbą. Rugsėjo
1 d. buvo sušaudyti 120 strei-
kų vadų, bet streikas vis dar
tęsiasi. Brigita Garland aplei-
do vergų stovyklą 1953 m. ru-
gpjūčio 4 d. streikui vis dar te-
besitęsiant, ir ji nežino, kuo
jis baigėsi.

Vienų žodžių — visiems, vi-
siems tariame mūsų gilią šir-
dies padėką už mums netikėtai
surodžiusią taip didelio mal-
numo valandėlę, kurios neuž-
miršime niekada, kaip ir visų
jūsų mielių draugų. Ačiū mū-
sų mielai sesutei Marceli Bur-
bienei už puikias gėles ir šei-
mininkėms, kurios parūpino
1 d. buvo sušaudyti 120 strei-
kų vadų, bet streikas vis dar
tęsiasi. Brigita Garland aplei-
do vergų stovyklą 1953 m. ru-
gpjūčio 4 d. streikui vis dar te-
besitęsiant, ir ji nežino, kuo
jis baigėsi.

LIETUVIŠKOJE MEDŽIO DIRBTUVĖJE

BALTIC

Daromos įv. durys, langai, virtuvės kabinai ir kiti įv.
medžio dirbiniai.

SAV. K. KIAUSAS ir J. ŠIAUČIULIS
yra tos srities specialistai su 20 metų praktika Lietuvo-
je, Vokietijoje, Anglijoje ir Kanadoje.

Lietuviams nuolaida.

Adresas: 547 Lafleur Str., Ville Lasalle, Montreal,
P. Q. Telef.: TR 4048.

Siuvėjas

P. ŠIDLAUSKAS

PRIIMU ĮVAIRIUS UŽSAKYMUS.
ANGLISKŲ IR VIETINIŲ MEDŽIAGŲ
PASIRINKIMAS VIETOJE.

ATLIEKU MENISKĄ DARBĄ.

UŽ SAVO DARBĄ GARANTUOJU.

Kreiptis vakarais po 6 val. Tel. HA 8022
1124 Chenneville St. Apt. 2 (kampas Bleury ir Dorchester)
MONTREAL

